

TYGODNIOWY PRZEGLAD SPRAW BRYTYISKICH *

Rok IV

Kraków, 12 marca 1949

Nr. 11 (124)

Od Redakcji

Od wielu już lat uważamo, że należy lepiej wykorzystać wody Nidu, zarówno dla nawodnienia, jak i elektyfikacji nadbrzeżnych obezarów. To, że Nid istotnie pozostał względnie niewykorzystany, wynika w głównej mierze z truchości m jedzymarodo wej współpracy, bowiem Nil płynie przez teryjoria szeregu państw, a robity podjęte w jednym kraju mają oczywiście wpływ na bieg rzek w krajach położonych bliżej ujścia. W końci jednakowoż, na skutek inicjatywy anglo-egipak je zaprojektowano roziegy i wyczenpujący plam regulacji zużytkowania wód Nilu. Mnisterstanii Hector Mc Neil wspołninał o stanio o tym planie jako, o wspanianym i owocnym przedsięwzięciu w dziedzinie współpracy międzynarodowej". We współpracy międzynarodowej". We współpracy tej wezmą ugażał W Brytania, Et pia, Belgia, Uganda, Egipt i Sudam, Jest to, — do da Hector Mc Neil — plan, który nie opera się na względach strategicznych i który nie jest obliczony wyłączne na zystki handlowe. Projekten umożliwi wzbogacenie milionów ludzi przez dostarczenie im żywności, energii elektrycznej, bogactw kcpalianych i udogodnień transporto-

Prace badawcze zostały już przeprowadzone i wysunięto szereg projaktów, m.ędzy innymi projekt budowy tam na Białym i Niebieskim Nilu.
Realizacja jednego z najważniejszych
wśród tych projektów, mianowicie
budowa wielkiej clektrowni wodnej
przy wodospadach Owen w Ugandzie,
mynocznie się w paździemiku.

any.

mkę

olne-

dzie

11a67

ozpocznie się w paździemiku. Minister kolonia Lord Listowell, o-świadczył w zeszlym miesiącu w Parlamencie, że rząd egipski zgodził się w zasadzie na wz ęcie udziału w zakrojonym na wielką skalę projekcie zwytkowania wód Nilu, który został szczegółowo przedyskutowany przez zeczoznawców W. Brytanii, Egiptu, Ugandy i Sudanu. Projekt prac nad Nebiciji w Nilym Nebieskim Nilem zazprobowany przez rząd oczywiście będzie miał wielkie znaczenie dla Elicpii i Belgiii, toleż ubiegamy się o współpracę tych obu rządów i spodziewamy się, że m jej nie odniwa. Na skutek butowy tamy przy wodospadach Owen podom wody w jedorze Victorii podlicie się o 1.3 m pena i najwyższy polowany tam kiedykolwiek stan notowany tam kiedykolwiek stan. Dzięki temu jezioro to zmienu się w olbrzymi zapasowy zbiornik wody. Projektuje się budowę zbiornika repulującego, położonego niżej, na jeliorze Alberta, zaś jeszcze niżej na Białym Nilu zbuduje s.ę kanał odpro-Wadzający, który skieruje wodę tak, by om nęła wielki bagnisty obszar w Sudmie, gdzie obecnie wskutek panowania marnuje się mniej więcej połowa wody N.iu. Jeżeli Ugandzie dolarczy się hydroclektrycznej energii, j ten będzie mógł rozbudować u ebie w znacznym stopniu przemysł, dora to akcja już jest zaprojektowa-n. Sudam zaś będzie mógł znacznie Rdzie mógł uregulować bieg Nilu, wadomo, że od tego zależy znacz-Procent dobrobytu tego kraju zamo w latach urodzaju jak i nieodzaju. Największy projekt dotykonstrukcji tamy die Niebiorki Nii wypływa z jezio-Tana w Etopii. Tama ta zmieni bo eroro w jeszcze jeden wielki zb orzapacowy, który zarówno dopo-oże nawodneniu Egiptu i Sudanu, k i stanowić będzie zabezpieczenie powodziom, a wreszcie doarczy Étiopii hydroelektrycznej e-

Realizacja tych wepólnych planów kdzie miała nie tylko wybitny wpływ a podniesienie bogactwa i stopy żytowej mieczkańców krajów bezpotednio zaintererowanych, ale również niewatyl wie odegna ważną roleż pracy nad odbudową gospodarczą wiata. Akcja ta będzie również znaniennym wkładem w rozwój gospodarczy krajów zacosanych, o czym a acisknem wspominał ostażnio presydent Truman.

Rozmowy na temat traktatu z Austrią w Londynie

Na zdjęciu od lewej do prawej: przedstawiciel USA Rehe, Francii M. Basthelot, ZSRR Zarubin I W. Brytanii Marjoribanks.

BRYTYJSKI PRELIMINARZ BUDŻETOWY

Ogó!na suma wydatków objętych brytyjskim budżetem, który ma zostać przedstawony w kwietnu, jest już teraz w.doczna z chwilą przedłożenia parlamentowi preliminarza na rok 1949—50.

Przewidziany budżet jest o 300 milionów funtów większy niż budżet zeszloroczny, który, mimo że był zatwierdzony na sumą około 3 tys. milionów, musiał być rozszerzony, na skutek dodatkowych wydatków do sumy 3.300 mil. £

Prelim'narz przew'duje znaczne zwiększenie wydatków cywilnych, jeśli chodzi o sumy przeznaczone na opiekę społeczną, oświatę i subsydia żywnościowe. natomiast wydatki w wielu innych departamentach zostaną ograniczone. Na cele obrony narodoweł przeznaczy się 700 milionów funtów.

RAFINERIF ROPY NOFTOWEJ ZWIĘKSZĄ CZTEROKROTNIE WYDAJNOŚĆ

Produkcja brytyjskich rafinerii roby naftowej, wycoszaca obecnie 5 milionów ton rocznie, ma zostać w ciągu naibliższych lat zwiększoną do przeszło 20 milionów ten.

Ta poważna dolarowa akcja oszczędnościowa zostala określona przez ministra opału Hugha Gaithilla, jako "wspaniały program". który nie mógłby być zrealizowany bez cennej pomocy fabrykantów maszyn rafineryjnych.

Fabrykancj ci osiągnęli już produkcję przewyższającą trzykrotnie poziom przedwojenny, a wydajność rafinerij doszła do obecnego stanu z 26 mil w 1947 roku

W Zjednoczcnym Królestwie opracowuje sie obecnie 4 wielkie plany rozbudowy przemysłu ropnego. Nowe rafinerie dostarczą licznych produktów pochodnych, a oprócz tego stworzą podstawy dla produkcji chemikalij z nafty. Powszechna służba zdrowia w pierwszym roku realizacji tego systemu będzie kosztować 260 mil funtów Koszt ubezpieczeń społecznych wynoszący obecnie 208 mil funtów zwiększy się o 35 mil Ministerstwo opieki społecznej domaga się 18 mil. więcej, chcąc uzupełnić swój budżet do sumy 87 milionów. Wydatki mi-

nisterstwa oświaty wzrosną z 198 mil na 225 milionów.

Ograniczenia zostaną przeprowadzone w dziedzinie transportu, lotnictwa cywilnego robót publicznych dostaw. wydatków na okupację Niemiec i wydatków ministerstwa handlu (wprowadzi się bowiem pewnerozluźnienie kontroli gospodarczej).

POLITYKI WEWNĘTRZNEJ

Przedmiotem konferencji, która odbyła się ostatnio w Shanklin, miejscowości letniskowej na Isle of Wight, była polityka Partii Pracy na wypadek zwycięstwa tej ostatniej w przyszłych wyborach powszech-

Rząd i ministrowie rozpatrzyli wraz z członkami Komitetu wykonawczego partii oświadczenie, na którym opierała się praca komisji politycznej pod egidą p. Morrisona, lorda prezydenta Rady.

Zainteresowani ministrowie wyrazili swe poglądy na podstawie doświadczenia, zdobytego w okresie ich urzędowania od 1945 r., analizując każdy punkt proponowanego programu polityki wewnętrznej.

Plan ten, który stanowi podstawę dla programu wyborczego partii, zostanie przez Komitet wykonawczy ponownie rozpatrzony w ciągu marca, uwzględniwszy zapatrywania ministrów na tę sprawę.

Po dokonaniu tego, przedłoży się program na dorocznej konferencji partyjnej, która ma zostać zwołana w Blackpool Znaczenie tego faktu polega na tym. że konferencja w Blackpool może być ostatnią doroczną konferencją Partii Pracy przed wyborami powszechnymi.

Wybory muszą odbyć się przed

lipcem przyszłego roku, ale rząd zazwyczaj wybiera w ciągu ostatniego roku swej kadencji taki termin wyborów, który uważa za korzystny dla siebie.

Władze partyjne rozpatrują z uwagą wszystkie dziedziny polityki: finanse, rozdział towarów, rolnictwo, problemy mieszkaniowe oświatę, wyżywienie, koszty życia, unarodowienie itd.

Z ważniejszych spraw, jakie przedyskutowano na konserencji w Shanklin, na czoło wysunęła się kwestia - jak daleko można się jeszcze posunąć z programem unarodowienia w nowym Parlamencie oraz zagadnienie administracji i kontroli istniejących przedsiębiorstw, przekazanych na własność publiczna, a wreszcie sposób obniżenia cen. Wszystkie te kwestie wywołały różnicę zdań i poglądów, ale nadchodzą czasy, kiedy cała partia będzie musiała zdecydowanie wytyczyć sobie linię postępowania. Program polityczny w obecnych varunkach jest pewnego rodzaju kompromisem który osiągnięto w tym celu, aby zostawić kierowniczym czynnikom partii pewną swobodę zmodyfikowania swego kierunku, stosownie do okoliczności.

W numerze:

KOBIETY PAZY PRACY

SAMOLOT DLA WSZYSTKICH ROLLS-ROYCE NA JLEPSZY SA-

MOCHÓD ŚWIATA

PLANOWANIE PROGRAMÓW B.B.C.

MUZEUM-WYPOŻYCZALNIA TRADYCYJNA WYSTAWA PSOW

NOWA KAMPANIA MIESZKANIOWA

Przedłożona ostatnio w Izbie Gmin nowa ustawa mieszkaniowa rozpoczyna dalszy etap brytyjskiej kampani; mieszkaniowej, która ma na celu naprawę szkód wojennych i wyrównanie zaległości, jakte wskutek wojny powstały w tej dziedzinie, Rząd ma zamiar udzielić znacznych subwencji władzom samorządowym na wsi i w miastach, by dopomóc im w unowocześnieniu istniejących domów które należy przebudować albo wyremontować. Prace te zostaną przeprowadzone albo przez właścicieli, albo przez czynniki urzędowe.

Od zakończenia wojny wybudowano w Anglii prawie 600 000 stałych i tymczasowych domostw. zaś 882 000 rodz'n otrzymało pomieszczenia dzięki budowie nowych domów. wyremontowaniu, albo przebudowie stałych. oraz rekwizycji pewnych obiektów.

W następnym stadium kampanii wys'iek będzie zmierzał ku dostarczeniu ludrości bardziej urozmaiconego typu domostw i ku przystosowaniu wielu istniejacych już budynków do nowych potrzeb.

Władze miejscowe, które zechcą zakupić dom pod przebudowe na mieszkania albo zainstalować w starym domu łazienki i nowoczesne kuchnie, mają otrzymać od państwa subwencje na pokrycie 3/4 kosztów. Należy się spodziewać że w ten sposób uda się unowocześnić całe stare dzielnice.

Ustawa uwzględni również przebudowe nairóżniejszych rezydencji wiejskich. Właściciele domów bedą mogli zwrócić się z prośbą o subwencję na pokrycie połowy kosztów przebudowy, czy ulepszenia swego obiektu. Władze samorządowe bedą mogły udzielać rożyczki w wysokości 90% wartości domu tym, którzy mają zamiar dom wybudować albo

Cena przebudowanego domu przy pierwszej sprzedaży będzie podlegać kontroli.

Istniejąca kontrola komornego 1 ceny sprzedażnej nowych domów będzie obowiązywać przez następnych 5 lat.

Na przyszłość lokalne urzędy nie ograniczą swej działalności do zaopatrywania tylko "klasy pracującej" w mieszkania ale zaimą się również lokatorami z innych grup społecznych Urzędy te będą również sianic się o zorganizowanie stoliwek. restauracji i pralni. a także będą sprzedawać i wynajmować meble,

W. BRYTANIA ZWIĘKSZY EKSPORT ŻELAZA I STALI

Ogłoszone ostatnio przez ministerstwo handlu nowe normy eksportowe dla brytyjskiego przemysłu na r. 1949 przewidują zw ekszenie ilości dostaw wyrobów żelaznych i stalowych zaś eksport wyrobów weżnanych ma zostać ograniczcu v Inne normy poza kiłku nieznacznymi zmianami maja zostać takie same. Minister handlu oświadczył w październiku 1948 r., że globalna norma ustalona na r 1949 jest o 155% większa niż norma z roku 1938.

POGLĄDY PRASY BRYTYJSKIEJ

UMOWA HANDLOWA Z SZWAJCARIA

TIMES pisze, że wiadomość o szczę: śliwie zakończenych angielsko-szwajcanskich rokowaniach i o odnowieniu umowy monetamej między obu państwami oznacza, iż nasza turystyka w Szwacjarii ma zapewnieny co najmniej dalszy rok istnienia. Ilość brytyjskich turystów, którzy zdolają tego roku odwiedzić Szwajcarię, będzie zapewne mniejsza niż w roku ubieglym, gdyż granica wydatków na ten cel zostala oznaczona do wysokości 4.600.000 funtów, w porównaniu z 5 milionami przyznanymi w roku zeszlym. Kwota, którą każdy obywatel będzie mógł ze sobą zabrać, będzie nieco wyższa niż 35 f., stanowiących zeszłoroczną stawkę. Z cumy 4.600.000 funtów trzeba będzie również pokryć koszt utrzymania dzieci brytyjskich, które wychowują się w Szwajcarii. Zwyczaj ten nie jest zbyt rozpowszechnicny, ale opiera się na długoletniej tradycji. Turystyka jest oczywiście jedną z najważniejszych, ale nie jedyną pozycją w angielsko-szwajcarskich rozrachunkach gospodarczych. Przegiad tych rachunków, obejmujących trzyletni okres od zakończenia wojny, wykazuje jasno trudności, w jakich W. Brytania obecnie się znajduje. Coroczny bilans wartości dóbr wymienionych między Anglią a Szwajcarią, dowodzi, że możemy sobie zapisać na naszą korzyść wcale pokaźny kredyt. Zysk ten jednak zmienia się co roku w stratę z chwilą gdy obliczenie rozciąga się na pozycje takie, jak koszta turystyki, dywidendy i procenty należne mieszkającym stale w Szwajcarii obywatelom brytyjskim, oraz inne trancakcje finamscwe i zakupy netto czynione w w Szwajcarii przez kraje obszaru szteriingowego. Debit ten wyniósł w zeszłym roku 5 millonów funtów i musiał być pokryty przez równowartość tej sumy w złocie, które zaczerpmięto z naszych i tak szczupłych rezerw. Zadanie tych, którzy w imieniu W. Brytanii prowadzili ostatnie rokowarda, polegało na znalezieniu sposobu, aby zahamować ten odpływ złota, nie wprowadzając zamętu w istulejące angielsko-szwajcarskie stosunki handlowe.

kokowania na ten temat były dośc uciążliwe, a wynikiem ich jest pewien kompromis. Kontakt turystyczny z Szwajcarią będzie utrzymany w ciągu 1949 r. chociaż wprowadzi się tu nieznaczne ograniczenia. Eksport

szwajcarski do Anglii, jeśli chodzi o towary mie podstawowe, będzie ściśle kontrolowany, chociaż ograniczenia w tej dziedzinie nie mogą być znaczne, gdyż najważniejszą pozycją w brytyjskich zakupach w Szwajcarii są precyzyjne instrumenty, maszyny i surowce. Szwajcaria zgodziła się na współpracę z W. Brytanią w zredukowaniu zadłużenia, jakie obciąża obszar szterlingowy wobec Szwajcarii, a należy się spodziewać, że uczyni to drogą zwiększenia swych zakupów w innych częściach tego obszaru. W ostatnich miesiącach zaznaczył się spadek brytyjskich eksportów do Szwajcarii, a niestety trudno temu zapobiec jakąkolwiek urzędową akcją. Handel niemiecki odżywa, a rynek szwajcarski się kurczy. Jednym z najbardziej zadawalniających wyników rokowań jest decyzja powzięta przez narodowy bank szwajcarski, który postanowił pozostawić otwarty rachunek szterlingowy do wysokości 15 mil. funtów. Szwajcaria pozostaje nadal jednym z najważniejszych centrów monetarnych, tak jak to było w przeszłości, a dowód zaufania okazany nam przez Szwajcarię wzmocni pozycję funta nie tylko w Szwajcani, ale i daleko poza jej granicami.

WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA Z FRANCJA

NEWS CHRONICLE podkreśla znaczenie wzrastającej stale angielsko-francuskiej współpracy gospodarczej i twierdzi, że umowy handlowe, które Sir Stafford Cripps właśnie zawarł z Francją, będą bardzo korzystne dla obu państw, bowiem id, po nyśli Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej. Należy nareszcie obalić mylne pojęcie jakoby Francja była jedynie eksporterem dóbr luksusowych. Francja jest jednym z największych producentów rolnych na świecie. Może ona nie nadwyrężając swej siły przemysłowej, eksportować artykuły podstawowe, jak pszenicę, jaja, słoninę, fosfaty, potas, a nawet łom żelazny, obok artykułów luksusowych, jak perfumy, wino i sery. W ramach nowych umów będziemy otrzymywać duże ilości tych artykułów żywnościowych i surowców z Francji. -Transakcje te zredukują obciążenie dolarowe, a Francji dostarczą funtów szterlingów, których braku ostatnio się obawiała. Z chwilą kiedy

Francja wyda posladane przez nią funty, my z kolei powinniśmy jej pomóc w podniesieniu jej produkcji rolnej. Rolnictwo francuskie bowiem potrzebuje mechanizacji. Jeżeli Francja zechce zakupić u nas maszyny rolnicze, powinniśmy, nie szczędząc wysiłku, popyt ten zaspokoić. Gospodarki obu naszych państw pod wielu względami wzajemnie się dopełniają. Powinniśmy sobie zdać z tego sprawę i prowadzić jak najściślejszą współpracę.

DAILY EXPRESS również podkreśla znaczenie nowych posunięć gospodarczych Francji, i mimo, że krytykuje jak zwykle politykę rządu Zjednoczonego Królestwa, pisze co następuje: Francja zrozumiała, że droga do przetrwania prowadzi przez wolność i swobodę. Francuzi zlikwidowali swe ministerstwo aprowizacji. Przemysł rolny tak we Francji jak i w Belgii jest w kwitnącym stanie. Żadna piędź ziemi nie jest tam zmarnowana, a każdy produkt jest należycie wykorzystany. Francuzi twierdzą, że mogli zlikwidować swe ministerstwo aprowizacji, dzięki znakomitym zbiorom zeszłorocz-

W. Brytania również miała rekordowe zbiory. Na zakończenie dziennik wyraża pogląd, że W. Brytania mogłaby również skorzystać na tym, gdyby usunęła niektóre ograniczenia i poparła prywatną produkcję oraz prywatny rynek.

Autobus-czytelnia

Autobus_czytelnia przeroblony ze zwyklego autobusu osobowego jest wła snością gminy Preston i kursuje od września br. Mieści się w nim 2.500 tomów. Podczas dwóch pierwsych miesięcy swego istnicnia ta czytelnia objazdowa wypożyczyła 40 tysięcy książek.

Wnętrze autobusu-czytelni jest doskonale oświetlone. Autobus ten obsługuje 6 miejscowości, które odwiedza regularnie trzy razy na tydzień

WICKHAM STEED

Sprawozdanie gospodarcze ONZ

Czy świat jako całość wraca do normalnego stanu po spustoszeniach i stratach okresu wojennego? Zapytany o to — musiałbym w mojej odpowiedzi uwzgięcnie zarówno moralne jak i gospodarcze czymniki, kształtujące obecną sytuację. W niektórych krajach utwierdza się coraz bardziej wiara w skuteczność rozpoczętej odbudowy gospodarcze;

Wydział gospodarczy ONZ opublikował wiaśnie sprawozdanie na temat głównych zmian ekonomicznych w świecie w ciągu roku 1948.

"Najważniejszy zapewne postęp gospodarczy w ubiegłym roku, datujący się już zresztą od konca wojny, zaznaczył się w dziedzinie dostaw żywnościowych, które znacznie się zwiększyły" — stwierdza sprawozdanie. Dotyczy to szczególnie produkcji zbóż, która — jak obliczemo — była w r. 1948 o 10% wyższa niż przeciętna produkcja w okresie między 1934—1939, podczas gdy w roku 1947, stała o 4% poniżej tego poziomu.

W tym zakresie więc sytuacja przedstawia się nieżle. Zboża, a wśród nich i ryż, stanowią główny składnik żywności ogromnej liczby mieszkańców całego świata, toteż czternasto procentowy wzrost ich produkcji w porównaniu z rokiem 1947, jest zjawiskiem bardzo pocieszającym.

Istnieje przekonanie, że gdyby dostępne były dane, dotyczące produkcji jarzyn, takich jak ziemniaki czy yam (dioscorea) — to okazatoby się, że produkcja ich wzrosła podobnie, lub nawet i więcel w porównaniu ze zbożem.

Prawda, że w związku z tym zagednieniem, istnieje inny problem pierozwiązany i prawdopodobnie nie do rozwiązania w tej chwili. Chodzi mianowicie o to, czy przyrost ludności nie przegania, względnie nie przegoni możliwości dostaw żywnościowych. Niektóre autorytety, a między imnymi Sir John Boyd Orr, sądzą, że zaznacza się tego rodzaju tencencja. Osobiście uważam, że długi okres pokoju pozwoli na rozwiązanie i tego palącego problemu na drodze międzynarodowej współpracy.

Żywność jednak musi być rozdzielana, a to z kolei wymaga rozwoju handlu, zwłaszcza gdy dąży się do ustalenia norm Inych warunków. Handel znowuż związany jest ściśle z produkcją przemysiową, która ma o-płacić żywność. Produkcja przemy-słowa wymaga ze swei strony odpowiednio rozwiniętych środków transportowych, lądowych, powietrznych morskich. Z dziedziny przemysłowej sprawozdanie gospodarcze ONZ podaje dane, świadczące o tym, że od-budowa tej gałęzi "ekonomicznej znajduje sie na dobrej drodze. W 1948 r. produkcja przemysłowa była o 30% wyższa niż w 1937 r., a przy-najmniej o 5% większa niż w 1947 r., chociaż gros tego wzrostu p:zypada na USA. Kryzys w wydobycin węgla, tak ostro występujący w 1947 r. został w przeważnej części, jeśli nie w zupełności, przezwyciężony. Wytworzono i oddano do użytku więce; maszyn rolniczych, co zapewni stały wzrost produkcji żywnościowej w najbliższej przyszłości.

Czas odnowić prenumerate

Wzmożenie anglo-holenderskiej Zasiłki dla kolonii wymiany handlowej

Należy się spodziewać, że wynikiem zakończonych ostatnio reko-gań handlowych między Anglią a Holandia będzie znaczne rozszerze ie stosunków handlowych między obu tymi państwami.

Mnisterstwo handlu podaje do wiadomości, że wartość tego handlu przewyższy w bieżącym roku dla obu stron 60 milionów funtów. Zwiększony eksport holenderski do Zjednoczonego Królestwa obejmie wyroby fabryczne i dalsze dostawy beko-nów i nabiału. Anglia dostarczy Hołandii przynajmniej 800 tys. ton wegla, większej miż dotąd iłości blachy cynowanej i przędzy oraz szeregu

Jeżeli chodzi o handel W. Brytanii Indonezją, to kraj ten dostarcza Anglii kopry i oleju palmowego, a ogólna suma eksportu Indonezji do Anglii, obejmującego artykuły żywnościowe i surowce, powinna wzro-snąć do 8 mil. funtów, zaś import angielskich artykułów fabrycznych winien wyrazić się w sumie około 13 mil. funtów.

Kościół i państwo w Anglii

Zgromadzenie przedstawicieli ko-cicla anglikańskiego w Westmins-er postanowiło sformułować swe potulaty, dotyczące zmian w istniejąstosunkach między kościołem a państwem. Zgromadzenie to stanowczo odrzuciło propozycję zerwaala łączności między kościołem a

N'eliczni zwolennicy tej propozy-cji twierdzili, że istniejąca zależność narusza wolność duchową, bez któ rej kościół nie może wypełnić swego zadania. Obaj arcyb skupl sprzeciwili się tej propozycji. Arcybiskup Yorku powiedział, że rozdział ko-ścieła od państwa będzie uważany a wyrzeczenie się przez naród religii i to w chwili, kiedy wiele kociolów w Europie walczy o prawo do życia. Arcybiskup sądzi, że koniecznie należy dążyć do zmiany obecnych stosunków między kościo em a państwem i że kościół powinien wyrazić swoje życzenia i przedstawić je czynnikem miarodajnym. Obecnie np. kościół nie może przeprowadz'ć żadnych zmian w modliewniku bez zgody Parlamentu.

Angielsko-szwa^{*}carska umowa handlowa

Zjednoczone Królestwo zawarło ze Szwajcarią umowę handlową i finansową, mocą której w ciągu biezacych dwunastu miesięcy, czyli do 11 marca 1950 r. istniejąca angloswajcarska umewa menetarna bę-die nadał obowiązywać. Szwajcar-ki ban narodowy zgodził się, aby w tym okresie nadal obowiązywało odychczasowe porozurienie, zg.dne z którym bank ten sluży kredytem szterlingowym do wysokości piętnastu milionów funtów. Władze szwajcarskie postanowiły dopomóc w zredukowaniu długów, zaciągniętych przez obszar szterlingowy w

Arcybiskup nie wątpi, że państwo gotowe jest przyznać kościołowi wszelkie, zgodne z rozsądkiem, swobody duchowe.

Zgromadzenie powzięło rezolucję w której stwierdza, że mimo iż do-cen a łączność kościoła z państwem, wyrażającą uznanie narodu dla reigii, jednakże nie ulega wątpliwości, że obecna forma tej łączności przeszkadza kościolowi w wypełnianiu jego obowiązków jako duchowej społeczności. Zgromadzenie postanowiło zatem wyznaczyć komisję, któ rej wkrótce przedstawi się rezolucje, dotyczące pożądanych zmian w stosunkach między kościołem a pań-

brytyjskich

Izba Gmin uchwaliła dodatkowe preliminarze dla ministerstwa kolo-nił w sumie 12,695.600 funtów. Wiceminister kolonii p. Rees Williams oświadczył, że rząd przyzna sumę 300.000 funtów dla Malty na koszta subsydiów żywnościowych w tym roku, jednakże wkład ten nie pędzie powtórzony.

Hong-Kong otrzyma bezzwrotną pożyczkę w sumie miliona funtów na powojenną odbudowę i 1/4 miliona funtów na uniwersytet. Póln. Borneo, które ucierpiało od dotkliwych zniszczeń wojennych otrzyma 100 000 funtów, a Honduras brytyjski, gdzie planuje się rozbudowe gospodarki rolniczej na szeroka skale, otrzyma-

Przechodząc do spraw Palestyny p. Rees Williams powiedział, że niedostateczną wdzięczność wyrażono tym, którzy przeprowadzili wycofanie wojsk brytyjskich z tego kraju. Przypuszcza się, że platności na tym obszarze pochłonelyby sume 2 i 3 4 mll. f. Z rządami arabskim i Izraela nie rozpoczęto jeszcze rokowań finansowych, ale z chwilą, kiedy brytyjski minister obejmie urzędowarozmowy te natychmiast się

rozpoczną.

Rees Williams na zakończenie po-wiedział, że jeśli chodzi o Półn. Bor-neo to można tu przeprowadzić roboty, które się będą opłacać. W tym celu potrzebna jest suma 6 milionów

Rewizyta lekarzy brytyjskich

W następstwie ostatniej delegacji polskich lekarzy w W. Brytanii 5 lekarzy brytyjskich wyjedzie 11 marca do Polski na zaproszenie polskiego ministerstwa zdrowia. Ten plan wymiany wizyt został uzgod-niony przez British Council i polskie ministerstwo zdrowia.

Członkami delegacji są profesor oftalmologii na uniwersytece w Głasgow Reddell, profesor terapeutyki i medycyny klinicznej na uniwersytec'e w Edynburgu Dunlop, dyrektor laboratorium opieki zdrowotnej dr. Wilson, członek medycznej rady naukowej i towarzystwa przeciwgruźliczego oraz sekretarz badań nad streptomycyną dr. Marc Daniels i chirurg szpitala dziecięcego Westminster, oraz dziekan szkoly medycznej przy szoitalu Westmin-ster dr. Macnab. Czas ich pobytu będzie poświęcony badaniu i obserwacjom, lecz każdy z deleratów wygłosi przyna mniej jeden odczyt. Prof. Riddell będzie mówić na temat "wizji barwnej w przemyśle", prof. Dunlop na temat pewnych asnektów medycyny klinicznej", dr. Wilson o pracy w laboratoriach objętych u-

stawą o powszechnej opiece zdrowotnej", dr. Daniels — o "chemotera-pii gruźb'cy", a dr. Macnab o "chi-rurgij niemowląt".

Radio Cejlon

Potężna radiostacja nadawcza, uruchomiona na Cejlonie w roku 1944 ażeby wojskom stacjonowanym na Dalekim Wschodzie dostarczyć wiadomości ze świata i rozrywki. została przekazana na własność rządu Cejlonu. M'nister dla spraw Commonwealthu, Noel Baker, po-wiedział w związku z tym w Izbie Gmin, że posunięcie to na pewno zostanie z uznaniem przyjęte przez Izbę, pcneważ "potwierdza pełną nlepodległość Cejlonu".

Radiostacja ta, znana obecnie pod nazwą "Radio Cejlon", będzie w porozumieniu z rządem Zjednoczcnego Królestwa nadawać program B.B.C. przez 8 i pół godzin dziennie dla Płd.-wschodniej Azjı i Dalekiego Wschodu, aż do chwili kiedy krótkofalowa stacja nadawcza w Singapore zacznie funkcjonować.

Samoloty dla Argentyny

Ostatnio podpisano w Buenos Aires umowę o dostawie samolotow dla Argentyny. Umowę podpisali przedstawiciele rządu argentyńskiego i firmy brytyjskiej Percival Aircraft Co. Lid. Przewidziane są dostawy wartości około miliona filntów. — Na zdjęciu: przedstawiciele Argentyny oglądają jeden z typów maszyn, które przewidziane są w dostawach.

Przyczyna przeniesienia B.O.A.C. z Malty

W Izbie Gmin udzielono wyjaśnienia w sprawie przeniesienia bazy towarzystwa Brytyjskich Zamorskich Linia Lotniczych (British Overseas Airways Corporation - B.O A.C.) z Malty do Castel Benito w Libii. Sekretarz parlamentarny ministerstwa lotnictwa cywilnego, Lindgren, oswiadczył, że przeniesienie to nastąpilo przede wszystkim dlatego, że Castel Benito umożliwia towarzy-

Dalszy wzrost bryty skiej produkcji wegla

Staly wzrost produkcji węgla w W. Brytanii został utrzymany i w u_ biegłym miesiącu, wyrażając się podniesieniem wydobycia z 4 mil. 301 tys. ton w pierwszym tygodniu lutego, na 4 mil. 334 tys. ton w ostatnim tygodniu. Jest to najlepszy rezultat, jaki w tym roku osiągnięto, jeśli chodzi o normę tygodniową. Przecięlna tygodniowa norma w lutym wynosiła 4 mil. 310 tys. ton w porównaniu z 4 mil. 128 tys. w styczniu. W czasie pierwszych ośmiu tygodni 1949 r. kopalnie węgla wykazały zwyżkę w produkcji, która o milion ton przewyższa cyfry z tego samego okresu w r. 1948. stwu BOAC. obsługe na jednym lotnisku dwóch linii równocześnie, a mianowicie linii do Zachodniej i Wschodniej Afryki. Jedynie dodatkowym czynnikiem był fakt, że manewrowanie samolotami York, zwłaszcza w nocy, było na Malcie utru-

P. Lindgren stwierdził dalej, iż "jest to chwilowa tylko zmiana, glyż zamierzano zawsze przeprowadzić linie przez Rzym".

Rzym jest jednym z najważniejszych węzłów komunikacyjnych w Europie, a skoro towarzystwo B. O. A. C. ma pracować na zasadach komercjalnych, musi ono kierować się tam, gdzie otwierają się największe możliwości dla ruchu.

Zapewniając, że Malta otrzyma w razie potrzeby odpowiednią obsługę. mówca dodał, iż premier, gubernator i dowódca lotnictwa Malty, są zupełnie zadowoleni z obecnej sy-

Ponowne otwarcie słynnej galerii sztuki

W zeszłym tygodniu po raz pierwszy od czasu wojny kolekcja sztuk pięknych w londyńskiej Tate Galle ry została w całej swej okazałości wystawiona na widok publiczny, Minister skarbu, Sir Stafford Cripps. dokonał oficjalnego otwarcia galerii podczas krótkiej uroczystości, zorganizowanej z okazji odbudowy tego pięknego gmachu, tak dobrze znanego gościom zamorskim. Minister przypomniał obecnym o fakcie, że bombardowanie uszkodziło prawie każdą salę, uniemożliwiając wysta_ wianie w nich obrazów.

Obecnie dzięki wspaniałym wysiłkom ministerstwa pracy, cała galeria została wyremontowana. To dzie ło odbudowy zostało uwieńczone ponownym otwarciem galerij Sargenta oraz sal, zawierających przykłady najnowszego malarstwa brytyjskiego. Od chwili częściowego otwarcia galerii, urządzono w niej 18 specjalnych wystaw. Pod protektoratem British Council zorganizowano również na kontynencie europejskim wystawy obrazów Turnera i współczesnych malarzy brytyjskica. Tate Gallery stała się głównym ośrodkiem propagowania znajomości i właściwej oceny sztuki, a wpływ ten siega daleko poza jej siedzibe.

Powodzenie tej akcji wykazują cyfry zwiedzających. W ubiegłym roku 887 000 osób zwiedziło Tate Gallery, pedczas gdy średnia cyfra przedwojenna wynosiła poniżej 300.000. Jest to istotnie pomyślnym objawem wzrostu zainteresowania społeczeństwa sztuką.

Telegramy

Premier Attlee udał się do Berlina, aby zobaczyć na miejscu most powietrzny w akcji.

Władze brytyjskie w Berlinie o-

majmily o utworzeniu nowej forma-cji policyjnej, złożonej z ponad 5 000 ludzi, dla obsługi kontroli granicz

Stacja radiowa SEAC (South East Asia Command), która w czasie woj-w obsługiwała południowo-wschodnie dowództwo azjatyckie, a nastę-pnie radio cejlońskie, została przekazana rządowi Cejlonu.

W czasie nadawania tytułów ry-cerskich 300 osobom w pałacu Buckingham, król pozostawał tym razem w pozycji siedzącej. Gdy na po-czątku ceremonii wszedł w mundurze admirała do sali, krok jego w bardzo małym stonniu zdradzał dolegliwości, spowodowane przebytą chorobą nóg.

Księżniczka Elżbieta į ksiażę Edynburga przybyli do Edynburga, gdzle książę otrzymał honorowe obywatelstwo tego miasta,

George Strauss minister zaopatrzenia

Na pierwą y rzut oka wydaje się paradoksem fakt, że George Strauss— minister zaopatrzenia — jest autorem ustawy o unarodowieniu przemysłu żelaznego i stalowego, która to ustawa wywołała najbardziej ożywioną polemike ze wszystk:ch, jakie wprowadził rząd labourzystów.

W calej jego karierze nie można zmaleźć nic, co by predestynowało go do tej surowej i dramatycznej roli. Życie upłyneło mu dość monotonnie; najpierw studia w szkole, następnie praca w przedsiębiorstwie metalowym ojca. Odbył długą praktykę polityczną, pracując od 1925 r. przez 20 lat w Radzie Hrabstwa Londynu (London County Council). Dzisiaj z okien swego biura w ministerstwie zaopatrzenia przy Strandzie może cglądać dwa przedmioty swej słusznej dumy: nowy most Waterloo | tereny przyszłej wystawy na południowym brzegu Tamizy, zakupione przed woj-ną przez Radę Hrabstwa Londynu. W 1929 r. został posłem do Parlamentu, a w 1931 r. stracił mandat, by go z powrotem odzyskać w 1934 r. Nawet wojna nie zakłóciła normalnego biegu jego zajęć. Strauss dzielił czas między Izbę Gmin, Radę Hrabstwa Londynu i swój okręg wyborczy w Lambeth. W 1945 r. został m:anowasekretarzem parlamentarnym w ministerstwie transportu. W 1947 r. został ministrem zaopatrzenia.

Strauss nie należy do błyskotliwych członków ruchu labourzystowskiego ani z powierzchowności, ani też pod względem zdołności krasomówczych Jest spokojny, skromny, przyjaciel-ski. Jego przemówienia w Izbie Gmin są starannie opracowane i więcej w nich przekonywującej szczerości, niż błyskotliwości.

Nie obciążają go żadne urazy spoleczne, ani wspomnienia trudnego dzieciństwa, czy też surowości rodziców. Urodził się w zamożnej i szczę-śliwej rodzinie. Mieszkał zawsze w domu swego ojca, wśród ogrodów Kensington Palace. Otrzymał wychowan'e w duchu konserwatywnym, ponieważ jego ojciec, Arthur Strauss. był konserwatywnym posłem do Parlamentu. Gdy ojciec jego zaczął zmieniać poglądy podczas I wojny światowej, George zmienił je wraz z Po zakończeniu wojny George Strauss stał się socjalistą i jako socjalista kandydował w pierwszych powo ennych wyborach. Wolynęła na to bez watpienia ogólna atmosfera roku 1918. Jeszcze mocniej wstrząsnęła Straussem śmierć starszego brata, zesirzelonego podczas lotu nad Francją.

W późniejszych latach jedynym sensacyjnym posumięciem Straussa w polityce było krótkotrwałe przejście ku lewicy. Spowodowało to czapowe wykluczenie go z partii Zdarzyło się to właśnie po dojściu Hitlera do władzy. Wojna zbliżała się nieuchronnie z każdym dniem, a George Strauss przekonany był, że nie dopuścić do niej może jedynie koalicja wszystkich partii centrum i lewicy, począwszy od liberałów aż do komunistów. Przekonanie to wciągnęło go w podniecającą i nieco chaotyczną kampanie Sir Staftorda Crippsa, który walczył o jednolity front. Sir Stafford został wykluczony z partii, a po paru tygodniach usunieto również Straussa i Aneurina Bevana.

George Strauss jest obecnie ortodoksyjnym socjalistą-demokratą, a nie rewolucjonista. The Observer"

Eksport do pld. Rodezji

W Brytania eksportuje do Rodezii samochody "Morris Oxford", które cieszą się w tym kraju wielką popularnością. — Na zdjęciu: maszyny "Morris Oxford" oczekują w Bulwago dystrybucji.

MARY STOCKS

KOBIETY PRZY PRACY

Wster

W W. Brytanii znajduje się 15,641.000 kobiet zdolnych do pracy, czyli w wicku od lat 15 do 59. W marcu 1948 r. zarejestrowano jako pracujące 5,724.000 kobiet.

Pon:żej podajemy wykaz niektórych galęzi przemysłu, które je za-

trudnia; ą:

Przemysi żywnościowy
, i tytoniowy 235,900
, garbarski drzewny
i papierniczy 234,000
Zawody techniczne i mechaniczne 171,700

Przędzalnie bawelny 99.000 Przemysł welniany 96.400 Wytwórnie pojazdów mechanicznych, rowe-

rów i samolotów
Elektrotechnika
Instrumentów naukowych
Wyrób nieżelazistych metali
77.500
50.600
25.900
37.500

PRAWO ZABRANIA KOBIETOM:
pracy podziemnej w kopalniach, zatrudnienia przy procesach wymagających posługiwania się ołowiem i innymi szkodliwymi substancjani;

pracy przy pewnych szczególnych procesach związanych z wyrobem szkla;

czyszczenie maszyn w ruchu; podnoszenia ciężarów większych niż dozwolone ustawą;

niż dozwolone ustawą; pracy na stojąco bez ławek, czy krzesci w pobliżu, na których możnasy spocząć.

KOBIETY

A UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Jeśl; chodzi o ubezpieczenie społeczne, kobiety płacą mniejsze wkładki, niż mężczyźni — np. kobieta pracująca płaci 0.2 i tygodniowo, a mężczyzna 0.25 i. Zasiłki są równe — 1.3 i. tygodniowo na wypadek choroby, bezrobocia, czy emerytury. Dla kobiet zamężnych uwzględnia się pewne odchylenia.

odziłylenia.
Krżda matka ma prawo do 4 1. za stiku macierzyńskiego, jeśli ona, czy jeż mąż są ubezpieczeni. Ubezpieczone matki pracujące otrzymują 1,75 1. tygodniowo przez okres 13 tygodni, zaczynając na 6 tygodni przed rozwiązaniem. Matkt nie pracujące zawodowo otrzymują zasitek 1 1. tygodniowo przez okres 4 tygodni, jeśli mąż jest ubezpieczony.

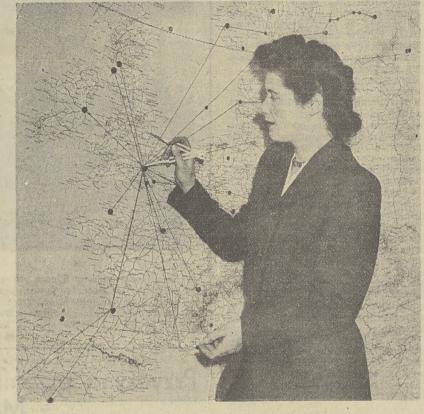
Wdowa poniżei lat 50 otrzymuje 1.75 f. przez okres 13 tygodni od śmierci męża, prócz dodatkowych zasilków na dzieci, do oki uczeszczają one do szkół. Powyżej lat 50, a w niektórych wypadkach powyżei lat 40-lu otrzymuje ona emeryture wdowią w wysokości 1.25 f. tygodniowo.

Alix Kilroy, wiceminister handlu jest żoną poety Meynella.

Miss Eileen Macdonald — starszy sę dzia trybunału w Liverpool

Miss Williamson ma lat 27 i jest jedną z najbardziej odpowiedzialnych osób w centrali brytyjski europejskich linii lotniczych.

EMANCYPACJA I SOCJALIZM

PRZYSZLI historycy, chcąc zanalizować społeczne przemiany, które zaszły w W. Brylanii w pierwszej połowie XX wieku, będą mieli duże trudności z wyodrębnieniem dwóch ruchów. Oba w ciągu dwóch pokoleń doprowadziły do zdecydowanych i godnych uznania rezultatów. Początku obu tych ruchów należy szukać oczywiście w spokojnych latach ery wiktorańskiej. Możemy je określić jako ruch pracy i ruch kobiecy. Są one ściśle ze sobą złączone, częściowo dlatego, że wśród ludzi walczących o uwolnienie spod ucisku istmieje pewne wrodzone powinowaciwo, częściowo zaś dlatego, że głosząca powszechną równość maksyma socjalistyczna, pociąca, jaca za sobą opór przeciwko przypadkowym przywilejom, przyczynia się do tego, że socjaliscie trudno nie stać się zarazem feministą. Istnieje jednakowoż inny, ciekawy i niemal paradoksalny rys tego powiloszał poku zwokienie stać się zarazem za za popor powiloszał zaku zwokienie stać się zarazem seministą.

Istnieje jednakowoż inny, ciekawy i niemal paradoksalny rys tego powiązania obu ruchów, o którym rzadko się pamięta. Kuch kobiecy zamicjowały kobiety nie pracujące, należące do warstwy inteligenckiej. Płonierki XIX w., które narażały się na sprzeciw i drwiny walcząc o zapewnienie kobietom wykształcenia średniego i wyższego, kobiety studentki, które zdobywały prawo wstępu na medycynę, jak również i te, które ubiegały się o prawo do głosowania — wszystkie z nielicznymi wyjątkami, były niepracującymi kobietami z klasy średniej, ambitnymi córkami i słostrami wysoko wykształconych,

słostrami wysoko wykształconych, pracu ących zawodowo mężczyżn.
Wystarczy zacytować tu takie nazwiska jak Millicent Fawcett, aktywną sufrażystkę, Elizabeth Garrett Anderson, pierwsżą kobietę tekarza, czy Emily Davies "nauczycielkę.
To samo dotyczy wielu tych kobiet, które odegrały wybitną rolę w

lo samo dotyczy wietu tych kobiet, które odegrały wybitną rolę w kobiecym ruchu trade-unionow: Marry Macarthur, Gertrude Tuckwell, Annie Besant, Susan Lawrence, Margaret Llewellyn-Davies, Esther Roper. Przyczyna jest całkiem jasna: miały czas, pieniącze i dar wymowy. Ale owocem ich emancypacii oraz społecznych i ekonomicznych zmian, które przyniósł ze sobą stopniowo lecz nieuchronnie ruch socialistyczny, stała się dla większości kobiet konieczność pracy na równi z mężczyzna.

Dziś w W. Brytanii łatwo można rozpoznać kobietę nie pracującą, szczególniej, jeśli ktoś zechce jej szukać w zachodniej dzielnicy Londynu; prasa ciągle przypomina nam o jej istnieniu. Lecz jest ona pewnego rodzaju przeżytkiem, który powoli nika z naszego społecznego życia. Wielka masa kobiet z klas srednich nie jest już dzisiaj bezczynna. Są albo paniami domu, albo zarobkują, albo też oba te zajęcia łączą razem. Zrównanie w opodatkowaniu oraz zniknięcie taniej służby domowej nie pozwoliło im zostać bezczynnymi. Wolność, o którą walczyły ich bab-ki, pozbawiła kobiety dawnego usprawiedliwienia, którym tłumaczy swe emancypanckie poczynania, mianowicie, że "nie maia nic do roboty". W czasie pierwszei wojny światowej ofiarowywano kobletom rozmaite pomocnicze zajęcia i z wdzięcznością przyjmowano ich usługi, jako niespodziewane i dobrowol-

ne ustępstwo ze strony osób, mających prawo do bezpieczeństwa i wygód. W czasie drugiej wojny światowej o bezpieczeństwie i wygodach nie było już w ogóle mowy. Kobiety podobnie jak mężczyżni zostały zmobilizowane 1 skierowane do wszystkich działów obrony kraju, wyjąwszy pierwsza linie frontu. Ale nawet i w tym wypadku nie należy zapominać. że kobiety były spuszczane na spadochronach we Francji i w Jugosławii, by nawiązywać kontakty z ruchem podziemnym a wiele z nich nigdy nie powróciło z tych wypraw. Trzeba również pamiętać o sanitariuszkach, których nie brakło na wy brzeżach Anzio ani w dzunglach Burmy ani na żadnym innym froncie. I o tym tęż, że qdz:ekolwiek spadły bomby, kobiety z obrony cywilnej spieszyły z pomocą, wśród walących się budynków, pękających pocisków i płonących pożarów.

CO. DAŁA EMANCYPACJA.

Na tym tle zrodziła się nowa sobidarność wśród kobiet. Już w tych czasach, kiedy bezczynne kobiety wystąpiły z inicjatywą emancypacji, 3/4 kobiet brytyjskich dzielnie pracowało i nie zażywało wygód. Były one ofiarami wyzysku na rynku pracy i ciężko harowały w domu. Obecnie lepsze warunki zatrudnienia złagodziły pierwszą bolączkę, a świadczenia społeczne drugą. To, w połączeniu z utratą przywileju tezczynności przez chronioną dawnie, klasę, znacznie rozszerzyło zakres wspólnego doświadczenia kobiet. Braki wojenne i wprowadzony na stałe system racjonowania, który zapewnia sprawiedliwy rozdział podstawowych artykułów żywnościowych i ubrań, dopomógł w tym procesie.

Dokąd to nas doprowadziło? Jak dalece emancypacja stała się faktem? Czy urodzić się kobietą jest wciąż jeszcze w W. Brytanli pewnym upośledzeniem?

Pod wzgiędem politycznym mężczyźni i kobiety korzystają z równych praw. Zapewniły to ustawy z r. 1918 i 1928, gwarantujące kobietom prawo głosowania, oraz ustawa o znlesieniu dyskwalifikacji kobiet z 1919 r. Wszystkie kobiety po ukończeniu 21 lat, mają prawo głosowac w m.e. scowych i powszechnych wyborach. Wszystkie stanowiska państwowe i sądownicze są im dosiępne. Przez kilka lat kole ne rządy korzystały z pewnej luki w ustawie z 1919 r., by wykluczać kobiety zamężne ze służby państwowej, a wszystkie kobiety ze służby zagranicznej. Te obostrzenia nie mają już obowiązującej mocy.

Kobiety wybierane są do Parlamentu, a partyjne komitety wyborcze nie uweżają już, że kandydatura kobiety, przekreśla ich możliwosci zdobycia mandatu poselskiego. Chociaż to uprzedzenie do stawiania kandydatur kobiet powoli zanika, w niektórych komitetach nadal daje się zauważyć tendencja faworyzowania kandydatur mężczyzn. Obecnie 21 kobiet jest członkami Parlamentu. Kobiety zajmują ministerialne stanowiska — wchodząc nawet w skład rządu. Margaret Bondfield była ministrem pracy. Ellen Wilkinson ministrem oświaty. Susan Lawrence ksieżna Atholl, Florence Horsburg idr Edith Summerskill piastowały godienie w spiece siężna piastowały godienie w spiece siężna kontrolika piastowały godienie w spiece siężna kontrolika piastowały godienie w spiece siężna kontrolika piastowały godienie w spiece w spiece siężna kontrolika piastowały godienie w spiece w spiece siężna kontrolika piastowały godienie w spiece w spiece w spiece spiece spiece spiece spiece w spiece w spiece spie

dność wiceministrów. W czerwcu 1948 r. po raz pierwszy w historii kobieta, p. Paton została Speakerem Izby Gmin.

Kobiety wstępujące do służby państwowej, po zdaniu uprzednio konkursowych egzaminów, doszty do wysokich stanowisk, jak Evelyn Sharp, zastępca ministra w ministerstwie planowania miast i wsi.

Prócz niej zacytować tu należy kobietę dyrektora więzień, kobietę dyrektora rozdziału stypendiów. cały szereg mianowanych od 1920 r. kobiet sędziów pokoju, burmistrzów i radnych miejskich. Ważne stanowiska publiczne ak godność orzewodniczącego T.U.C. czy prezesa Rady Hraostwa Londynu, pyły z powodzeniem piastowane przez kobiety.

Po raz pierwszy na longyńskim uniwersytecie kobieta piastu; e godność wice-rektora. Jest nią p. Lilnan Penson, prof. historii współczesne: w Bedford-College. Wice-rektor jest w rzeczywistości faktycznym kierownikiem uniwersytetu, ponieważ stanowisko rektora jest czysto honorowym tytułem. Pierwszym profesorem, który został zamianowany na nowo utworzonej katedrze studiów slawonistycznych na uniwersytecie Cambridge jest dr Elizabeth Hill, 8 kobiet naukowców otrzymało przez wielu upragnione wyróżnienie, stając się członkami Królewskiego Instytutu.

Prawodawstwo wojenne w tym co dotyczy opieki prawnej nad dziećmi, zapewniło matkom tak jak i ojcom równe prawa, jak również te same podstawy do rozwodu.

W zawodach nie związanych ze służbą rządową kobiety w wielu dziedzinach przejawiają ozywioną działalność iako lekarki, profesorowie, nauczvcielki, administratorki i naukowcy. W literaturze i sztuce nazwiska wybitnych kobiet same się narzucają. Jeśli chodzi o teatr, czy estradę, kobiety od dawna zapewniły sobie tutaj pozycję. W okresie międzywojennym zaczęły zdobywać grunt w dziale architektury; np. wielki nowy teatr szekspirowski w Stratford jest dzielem Elizabeth Scott. Mało ieszcze kobiet pracuje w zawodzie prawmiczym ale jest kilka wybitnych jednostek, jak np. Helene Normanton, pierwsza kobieta adwokat, która została powołana do sądokate się w została powołana do sądokate prawmiczyma do sądokat, która została powołana do sądokate prawmiczyma do sądokate prawmic

wnictwa w 1922 r.
Następujące cyfry dają pewne pojęcie o ilości kobiet zatrudnionych w rozmaitych wolnych zawodach, lub zajmujących państwowe stanowiska:

7.441 kobiet lekarzy 125.239 nauczycielek

154.400 " pielęgniarek dyplom. 360 " architektów 246 " adwokatów

164 , doradców prawnych
3.000 , sędziów
28 , burmistrzów
20 , przewodniczących
pomniei. samorządów

pomniei. samorządów
2,960 " radnych
330 " radnych mie'skich
21 " poslanek do Parlam.

KWESTIA RÓWNYCH PŁAC

Jednakowoż jeśli chodzi o gospodarczy aspekt tej sprawy, sytuacja przedstawia się mniej jasno. W tej chwili toczy się ostra walka o równe wynagrodzenie za równa pracę tak mężczyzn jak kobiet. Na uniwersytetach, w zawodzie lekarskim, prawniczym i w architekturze, równa płaca jest już faktem. Sprzeciw męźczyzn wobec współzawodnictwa kobiet byłby tu gwałtowny, gdyby napływ kobiet groził konkurencyjną obniżką płac.

W służbie państwowej, zawodzie nauczycielskim i w wojsku, kobietom przysługu e cianie jeszcze niższe wynagrodzenie niż mężczyznom. Jeśli

Dame Anne Longhlin przewodniczącą kongresu trade unionów.

Maxime Milles - konstruktor lotniczy

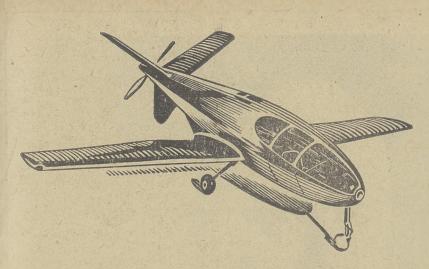
M'ss M. Robertson, członek Królewskiego Instytutu.

Dr Kathleen Lonsdale, klerownichk działu toentgenonogicza go przy unt wersytecie w Londynie.

Miss S. C. Bridges — prezes Międzynarodowego Związku Pielęgnlare

"Planet Satellite" z opuszczonym podwoziem.

Czy nadejdą takie czasy ody ludzie będą posiadali własne male samoloty, iak dziś posiadają własne auta? Autor zamieszczonego poniżej artykułu, będąc konstruktorem lotniczym, wierzy, że zanim czas taki nadejdzie, wiele jeszcze zmian musi być wprowadzonych w konstrukcji maszyn. On sam uczynił w tym kierunku rewojucyjny krok — zaplanował samolot, wyposażony w 4—5 miejsz. zwany "Planet Sateliite", a sporządzony z cyrkonu i magnezu. Stop ten jest o 40 proc. lżejszy od glinu.

W lecie 1944 r. rozpoczątem prace mad zaplanowaniem nowego typu matego samolotu, na który, jak sądzitem będzie wkrótce ogromny popyt na świecie.

Wydawało mi się zupełnie jasne, że konstrukcja samolotu pójdzie po podobnej linii rozwojowej, co konstrukcja standardowego samochodu o 4–5 mie ecach dla pasużerów, wygodnym pomieszczeniu dla bagażu i dobrej widzialności.

Zdecydowawszy cię więc na 4-5 spedzeniową maszynę, zgromadziłem dare dotyczące głównych cech, które powimny taki samolot charakteryzować. Doszedłem do mactępujących wniosków:

- Maszyna powinna być stosunkowo ania;
- 2. Równie łatwa w obsłudze, jak samochodów i o podobnych urządzeniach.
- 3. Maszyna powinna być urządzona przyna mulej tak komfortowo jak auto i zaogat zona w wygodną przestrzeń

dla pomieszczenia zarówno pasażerów jak i bagażu.

4. Halas musi zostać zredukowany w tym stopniu, aby pasażerowie mogli rozmawiać ze sobą z tą samą łatwością co w samochodzie,

5. Maszyna musą być bezpieczna, szybka i ekonomiczna, tak pod względem działania jak i utrzymana.

Doszedlem do wniceku, że gdyby można było zbudować samolot charakteryzujący się wymienionymi powyżej cecham; i gdyby człowiek mógł się nauczyć prowadzenia takiej maszyny po paru godzinach lekcji — zmieniłaby się zapewne dz siejsza mentalmość ludza, którzy wciąż jeszcze uważają, iż latanie to bardzo śmiałe przednięwziecia — dostępne tylko dla bogatych.

Zdałem sobie również sprawe, że wyprodukowanie samolotu o przystępnej cenie wymaga całkiem innych zasad konstrukcymych niż te, jakie słowowano dotychczas. Obecne samoloty bowiem nie mogą posładać niskiej ceny ohyba, żeby produkować je masowo, a nie widzę z drugiej strony możliwości rozsprzedania wielkiej liczby maszyn.

SZYBKOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Nte istnieją iakieś wielkie trudnoś. ci, przeszkadzające konstruować sa moloty łatwe w obsłudze. Wyp óbowano już z powodzeniem maszynę o dwóch zespolach kierowniczych bez steru kierunkowego i o zakończeniu ogonowym w kształcie motyla. Co więcej, sam stwierdziem, że większość normalnych samolotów może swobodnie wykonywać zwroty przy pomecy lotek i steru wysokościower

J. N. D. HEENAN

SAMOLOT DLA WSZYSTKICH

go jedynie bez udziału steru klemmkowego. Komfortowe pomieszczenie można stworzyć bardzo łatwo. Nie widzę żadnych przeszkód w zbudowamiu kabiny o wewnętrznych wymiarach takich, jakie posiada średniej wielkości samochód

ści samochód.

Nastopne zagadnienie jakim się zająłem była kwestia hajasu. Jedną z głównych przyczyn halasu jest warkot śmigła. Jedynym sposobem wyelminowamia tego hajasu okazało się jak największe oddalenie kabiny od śmigła. Postanowiłem diatego umieścić kabine w dziobie samolotu, zaśśmigła z tyłu — i to jak najbardziej z tyłu. Jeżeli silnik wmontuje się również w tylnej części maszyny, to dobra dźwiękoszczelna ścianka może ochronić kabine od hajasów, zaś do silnika można również zartoscwać tłumik, wmontowany w rure wydechową, mająca swe ujście pod kadłubem samolatu.

W końcu ieśli chodzi o bezpieczeństwo i ekonomie lotu — to bezpieczeństwo polega na racjonalnej szybkości przeciągania i racjonalnym obciążeniu skrzydła oraz na dobrych klapach i i hamulcach. Lot szybki j ekonomiczny polega na zredukowaniu oporu czolowego do minimum.

TANIA KONSTRUKCJA

Sprawa, którą z kolej należało się zająć, była kwestia tan.ości konstrukcji. Pierwszą rzeczą, którą uzna em zważną pod tym względem, okazała się redukcja ilości części składowych. Zawsze uważałem, że większość samolotów konstruowano przy użyciu maksymalnej ilośc, minimalnie wielkich części składowych. Postanowiłem to zmen.ć; chciałem użyć minimalnej ilości jak największych części składowych.

Ze wzqlędu na konstrukcję skrzydel jak i na ogólną wagę maszyny (która pow.nna być lekka) uważalem, iż do iej budowy można będzie użyć nowego stopu magnezu, zwanego cyrkonem magnezu. Wiedzialem, że stnieją dwa zastrzeżenia w odniesieniu do stosowania magnezu. które należy obalić, a miancwicie obawa przed niebezpieczeństwem pożaru i przed korozją. Mialem jednak mocne przekonanie, iż zastrzeżemia te nie są oparte na faktach i sąd mój sprawdził się w zupełności.

NIE MA NIEBEZPIECZEŃSTWA OGNIA

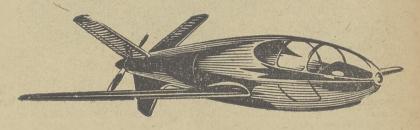
Rozpatrując problem niebezpieczenstwa pożaru konstrukcji magnezowej stwierdziłem, że zastrzeżenia oparte były głównie na dwóch zastosowaniach magnezu: 1) w bombach zapalających i 2) w posleci małych pasków w petardach. W pierwszym wypadku w bombach mierza się glin z magnetem i właśnie glim zapala się pierwszy, przenosząc ogień na magneze. Dłaczego wobec tego krytykować magneze?

Jeżeli chodzi o petardy — magnez zape'a się tam dlatego, iż pokrajany jest na małe i bardzo cienkie paski, tak że wystarczy tylko przyłożyć za-

wszystko jedno, czy magnez się zajął czy też nie.

BADANIA NAD KOROZJĄ

Przejdźmy obecnie do zagadniema korozji. Przyśpieczone próby na korozję robi się zwykle w słonej wodzie. Stwierdzono że czysty magnez jest praktycznie nieczuły na działanie słonej wody. Jeżeli jednak poniada zanieczyszczenia w postaci niklu czy żelaza, wówczas ulega korozji na skutek elektrolizy. Nowoczesne stopy magnezowe są w wysokim stopniu wolne od zanieczyszczeń, tak że korozja, jakiej w bardzo matym stopniu ulegają w słonej wodzie, nie może wpłynąć definitywnie na konstrukcję samolotu. Postępowanie ochronne takie jak np. chromowanie daje zresztą

"Planet Satellite" z podwoziem woiągniętym.

pałkę, a płomień obejmuje szybko całą ich powierzchnię. W konsekwencji
tego metal stapia się i spala, a ponieważ ciepło nie ma ujścia, metal sam
podtrzymuje swe spalanie, Innymi słowy, aby podpalić magnez, nie wystarczy stopić go tylko, ale trzeba też i
podwyższyć znacznie jego temperatutę powyżej punktu topliwości i utrzymać ją tak, podsycając tym samym
spalanie.

Wykonalem szereg doświadczeń różnego rodzaju. Skonstruowalem np. ściankę przeciwogniową z dwóch płytek magnezu, oraz ściankę z dwóch płytek aluminium. Ob'e miały taka samą wagę, a między każdą z nich tkwiła warstwa azbestu. Okazało się, że przy użyciu lampy lutowniczej trudnie było przebić ogniem płytki magnezu, niż płytki aluminium. I chociaż kawałeczki magnezu topiły się i odpadły płonac – ogień nie zdołał nigdy objąć całej ścianki. W wypadku, gdyby camolot stanął w płomieneach, na skutek dajmy na to kapotażu, og eń, który mógłby spalić magnez musiałby być tak wielki, że praktycznie byłoby właściwie i pasażerom innym zainteresowanym osobom

zadawalające wyniki Gdy wobec stopów magnezowych zestosuje się więc takie środki ochronne jak chromowanie i malowanie (podobnie jak i w wypadku innych materiałów) kwestie korozji nie ma w ogóle żadnego znaczenia,

Dokładne planowanie "Planet Satellite" zaczęło się w kwietniu 1946 r. Jest to dolnopłatowiec z wyciąganym podwoziem, z kabiną umieszczoną na przodzie i ze śmigłem na ogomie. Pasażerowie mają więc w ten sposób zapewnioną doskonałą widoczność i oddaleni są od halasu motoru i śmigła.

Oprócz paru mniejszych części, wykonanych ze stali, cały samolot sporządzony jest ze stopu magnezu i cyrkonu. W porównaniu z planowaniem, jakiego wymaga konstrukcja normalnej maszyny, planowanie "Planet Satellite" jest bardzo uproszczone. Ogólna liczba rysunków technicznych potrzebnych przy produkcji prototypu tego samolotu wynosi około 150 sztuk, a ogólna suma planów na początku produkcji marowej będzie wynosić 400 sztuk. Przy konstrukcji zaś normalnego samolotu o takiej samej wielkości używa cię 2.500—3.000 rysunków technicznych.

"Shell Aviation News"

KOBIETY PRZY PRACY

chodzi o wojsko, sytuacja ta jest usp.awiedliw.ona, poneważ istnieją pewae dziedziny siużby, których kob.eta n.e może się pod,ą.. A.e 6.uzoie państwowej, czy zawodzie nauczycie.sk.m. nie mo.na się tym arqumentem posługiwac. Wymaga się tu od kobiet aokładnie te; samej pracy i tych samych kwaiilikacji co od męzczyzn. Urzędniciki pańsiwowe zarabiają przecięin.e 20,0 mniej, niż mężczyźni za tę samą pracę. Sytuac, ę kompliku, e jest cze w tej chwili obawa inflacji. Obecny rząd przyjął zasadę równej placy za równa pracę. Aie nie sm.e w obecnym okresie obciążać dodatkowo ogó.nej siry kupna, czy zwiększyć ciężarów podatkowych przez zrównanie plac kobiet z placami mężczyzn; nie chce Jównież rozważać trudności, któreby wyn.kły z odwrotnej polityki czyli obniżenia płac mężczyzn do poziomu piac kob.et.

Ale jeśli w dziedzinie wolnych zarodow kwestia równych plac nie lest tak prostą sprawą jak na to w, gląda, to w i.czniej reprezentowabardziej złożonym św.ecie przemysłowym przedstawia się ona jerzcze trudniej. Tu różnica między placa miężczyzn' a "płacą kobiet" za ię samą piucę stosowana jest w 61e.equ przedsiębiorstw przemysłowych, szczególnie zaś w tych gałęziach p.zemysiu, gdzie place są określone przez zarzący ustawowe, których dzialalność datuje się od czanow ustawy o zarządach handlowych z 1908 r.. Należy stwierdzić, ze tradycja, zazdrość męska i względna słabość kobiece; organizacji trade un onów, w polączeniu z fakiem że w wielu zajęciach w przemyśle kobiety nie mają tyle siły fizyczne co mężczyżni, daje tej dyskryminacji mocne podstawy - nawet pomimo tego, że większe związki i Partia Pracy, są zdecydowanymi wyznawcami zasady "jaka praca, taka pla-ca", niezależnie od płci.

Ale nawet gdyby powszechnie uznano rasadę "płacy za pracę" sytuacja kobiet na rynku pracy nosiłaby
nadal znamiona dawnej zależności.
Ich położenie test uwarunkowane nie
tyle faktem, że są one mniet płatne
wykonywanie tej samej pracy,
tym, — oo zresztą jest częstszym
njawiskiem — że nie robią one tego

samego co meżczyżni. Działalność ich obejmuje szeroki zakres nie fachowych, czy pól-fachowych zajęć, które zwyklo się uważać za pracę odpowiednia dla kobiet i które nie wytrzymują żadnego porównania z pracą mężczyzn. Wszelkie wysiłki

Mrs. Barbara Castle. postanka do parlamentu.

zanalizowania tej sytuacji dałyby pole do szeregu rozważań sociologicznych. Należy jedynie przypuszczać, że w dziedzinie pracy w przemyśle owoce emancypacji kobiet dojrzewają wolniej niż gdzieindziej. Problemy te są trudne do ujęcia. W przemyśle obuwniczym, technicznym i w transporcie wprowadzono w czacie wojny zasadę "płacy za pracę" i obecnie nie przestała ona obowiązywać.

Ale powrócmy do naszego punktu wyjściowego: całoksztaitu rucnu kobiet i jego związków z ruchem pracy. W perspektywie dziejów emancypacji kobiet należy wyrożnic tu dwie odrębne epoki: lata przed perwszym zatwierdzeniem prawa do głosowania (1918 r.), oraz lata, które nastąpiły po tym okresie.

Przed 1918 rokiem kobiety walczy-

ły o równość prawną i równość za-wodową. Chciały mieć to, co mieli niezczyżni. ro 1918 i., cnociaż przeszkody prawne miały być usunięte i istotne tak sie stalo, kobiety usiło-waly os agnąć cos więce. Chciały takiego świata, w którym - prócz giównego ich zajęcia: rouzenia dzieci i zajmowania się domem — przy-znano by im właściwy udział w życiu politycznym i pewną niezależność fi-nansową. Najbardziej wptywową, chociaż oczywiście nie jedyną wyraz.c.eiką tego nowego feminizmu by a Eleanor Rathbone. Pochodzila ona z kiasy średniej, a miała dosyć pieniędzy i czasu, by poświęcić się sprawe badania kwestii spolecznej i jej propagowaniu. Umiala goraco współczuć n eszczęściom swych bliżnich. Ona to zainicjowała i pomyślnie przeprowadziła kampanię o zorganizowanie państwowego systemu zasitkow rodzinnych. Ale miała za sobą poparc'e milionów kobiet uprawnionych do glosowania, kobiet, które pragnely nie tvlko takiej równości, któraby pozwoliła kilku z pośród nich zająć wysokie stanowiska zawodowe, ale bardz'e; istotnej koncepcji równości, któraby uznala rodzenie dzieci i zajmowanie się domem za równie ważne zauania, jak produkcie ; wvmiane dóbr materialnych.

Może rezultatem rosnącej siły ruchu pracy i jego wpływu na plany rządowe było wprowadzenie ustawodawstwa mieszkaniowego, zorganizowanie systemu opieki nad matką dzieckiem oraz utworzenie zasiłków rodzinnych, dzięki czemu, mmo powoiennych braków w ostatnich latach, osiągnięto rekordowo niski poziom śmiertelnoścj wśród niemowląt i matek, Może tak jest istotnie. Ale niewątpliwie ogromną rolę we wprowych ulepszeń odegrał ruch emancypacii kobiet.

MIGAWKI PRZEMYSŁOWE

PIECZBNIE CHLEBA W 5 MINUT

D pewnego czasu inżynierowieelektrycy w W. Brytanii robią
doświadczenia nad metodą ogrzewania prądami o wysokiej częstotliwości, która pozwol; na niezwykle
szybkie pieczenie chieba ciast i biszkootów Inżynierowie chcieli się
przekonać czy możliwe jest upieczenie chieba w ciągu 5 minut. czy ten
nowy chieb będzie się różnił od chieba wypiekanego w zwyczajnym piecu oraz czy nowa metoda okaże się
ekonomiczna. Warto tu dodać, że
przyśpieszone pieczenie chieba usunęłoby konieczność nocnej pracy w
piekarniach.

Ogrzewanie prądem o wysokiej czestotliwości (dielektryczne) zostało już z powodzeniem zastosowane w wielu procesach przemysłowych System ten opiera się na zasadzie, że wiele złych przewodników elektry-czności, umieszczonych między meta'owym' płytam; elektrod, nagrzewa gdy elektrody naladowane są predem o wysokiej czestolli wości G'ówna różnica między ta metodą ogrzewania, a metoda stosowana normalnie, polega na tym. iż dana substancja nagrzewa się od środka, zamiast od zewnątrz. Ogrzewanie dielektryczne nie zależy wiec od ilości ciepła otaczającego substancję, czy też jej powierzchnię. Ciepło rozchodzi sie raczej z wnetrza tei sub-stancji. Dz'eki temu nagrzewanie jest równomierne, jeżeli substancja posiada równomierną gestość.

Dotychczas przeprowadzone doświadczenia w pieczeniu chleba dały dość pozytywne rezultaty Chleb upiekł się rzeczywiście w ciągu 5 minut. Proces ten wyglądał tak: formy z ciastem wstawia się międzydwie płytki elektrod, mogące dać napięcie kilku tysięcy wolt. Formy napięcie kilku tysięcy wolt.

miernie, Każdy chleb musi posiadać osobną formę. Formy zaś n.e mogą być sporządzone z metalu, jak to się zwykle stosuje, lecz z jakiegoś materiału izolacyjnego. Wypróbowano więc formy z drzewa i tektury—nie okazały się one jednak dostatecznie dobre. Przy pieczeniu musi się przestrzegać ściśle ram czasowych, ciasto bowiem przy dielektrycznym ogrzewaniu łatwo może się przypiec, Bardzo trudno jest stwierdzić ra podstawie zewnętrznej obserwacji, w jakim stadium znajduje się proces pieczenia. W pewnym więc stopniu pieczenie dielektryczne to praca precyzyjna. I jeszcze jedna ujemna strona tej metody: chleb "dielektryczny" nie ma smakowitej skórki, ponieważ, jak już wspomnieliśmy, ciasto nagrzewa się od środka,

Natom'ast bardzo korzystne okazało się dielektryczne pieczen'e c'ast z cukrem i c'astek z owocami. C'astka takie mają smak taki sam, jak normaln'e pieczone. Owoce reaguią również zucelnie normalnie na system ogrzewan'a pradami o wysokiej czestoti'wości. Proces pieczenia trwa od 5—7 m'nut.

Panie domu bedą musiały jeszcze dość długo czekać na "kuchenną re-wolucję", jaką jest bez wątpienia metoda pieczen a i gotowania prądem wysokiej częstotliwości. Sprzęt bowiem potrzebny do takich procesów jest bardzo kosztowny, a sama metoda ——magą też jeszcze wielu ulepszeń.

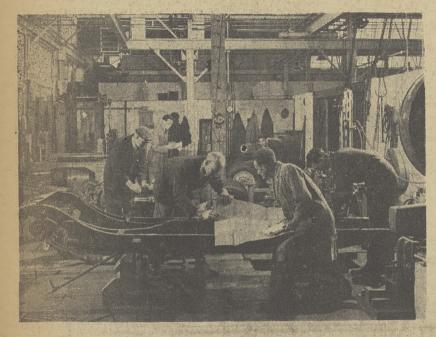
Na razie z powodu wysokich kosztów nawet w piekarniach nie opłaciłoby się chyba jej zastosowanie. Z drugiej jednak strony trzeba wziąć pod uwagę także i oszczędność czasu, rak roboczych i przestrzeni (którą dziś zajmuja duże piece), jako korzyści pieczenia dielektrycznego.

PAUL WEST

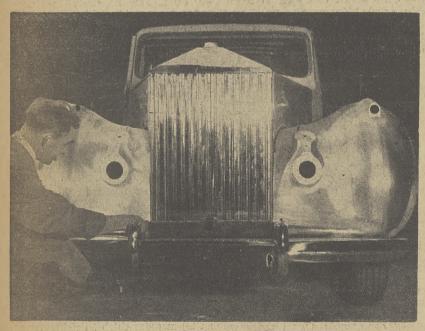
ROLLS

Wydział badań i ulepszeń firmy Rolls-Royce. Tu opracowuje się konstrukcje nowych modeli i planuje wprowadzenie ulepszeń do istniejących już typów maszyn. – Na zdjęciu: pokój kreślarski.

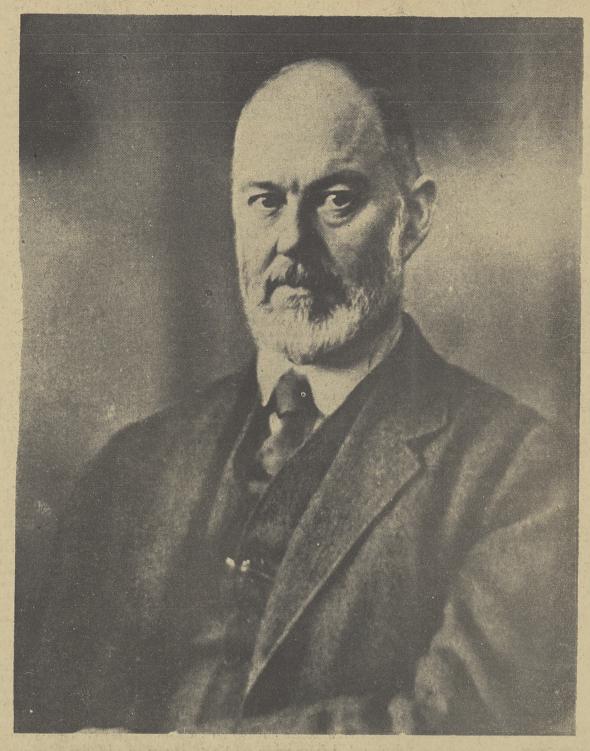
"Komora tortur". Tak nazywają pracownicy zakładów salę doświadczajną, w której bada się wytrzymałość różnych części konstrukcji samochodu.

Karoserie wykonuje się ręcznie z sezonowanego jesionu oraz z glinu. Materialy te zapewniają silę, lekkość i elastyczność konstrukcji.

Standardowe modele wozów firmy Rolls-Royce, Karoserie tych azi wykonała firma Hoopers.

Frederick Henry Royce (1863—1933) zaczął swoją karlerę życiową jako kolporter gazet. Dorobił się potem i na spółkę ze swoim kolegą prowadził przedsiębiorstwo elektrotechniczne. Po wojnie płd. atrykańskiej postanowił przerzucić się do przemysłu automobilowego i stał się założycielem zakładów samochodowych.

Brytyjski "Rolls" nie zdobył sobie swej bezspornej supremacji dzięki jakiejś sekretnej metodzie produk_ cji. Jakość jego to rezultat niezwykle szczegółowej pracy nad konstrukcją maszyny, pracy, która zaczyna w hali montażowej; to rezultat nie_ ustannych ulepszeń, zmierzających do nadania samochodowi perfekcji pod każdym względem.

lat temu nie istniał jeszcze na- droga w sprzedaży — firma miała cie, aż do momentu, w którym zowet szkic konstrukcyjny Rolls- po prostu zaprzestać produkcji. Roy- stanie uzgodnione, że materiał jest Royce'a. Dziś, jak oświadczają ce n'e chciał obniżać swych kosztów, niemal nieskończenie trwały i że ze spokojem i ufnością przedstawi_ idac na kompromis czy to w dziedzi- wytrzyma wszelkie warunki. Buduje ciele firmy, jest to "najlepszy samo- nie jakości wykonania, czy też w się szereg prototypów i przez dwa chód świata". To zresztą jeszcze nie doborze materiałów. Jego dążenie do lata śledzi się ich pracę na szosach wszystko, co można powiedzieć o tej stworzenia ldealnego pojazdu me- zanim jeden "wybrany" zadowoli maszynie Jest ona obecnie klasycz- chanicznego opłaciło się z nawiązką radę kwalifikującą ostatecznie manym dziełem przemysłu samochodo_ dzięki praktycznym rezultatom. Pier_ szyny. Wtedy dopiero przystępuje wego, a nazwa jej stała się ogólno- wszy próbny wóz wyruszył na szosę się do seryjnej produkcji. światowym synonimem doskonało- w 1904 r., a przynajmniej jeden model Rolls Royce'a z 1905 r. jest jeszcze do dziś dnia w użyciu i pracuje doskonale.

Zasady Royce'a są wciąż jeszcze żywą tradycją, pielęgnowaną i prze_ kazywaną przez ludzi, którzy z nim sze w świecie" Około 5 lat trwa zwykle praca nad wypuszczeniem tego okresu maszyna zostaje zapla-Pracowitość, dokładność i wytrwa- nowana. Plan często idzie do kosza. łość, oto cechy charakteru Sir Hen_ Opracowuje się więc nowy i czyn_ ogromnym popytem w świecie. Roy- do konstrukcji stopów metalowych, rażonej przez Sir Henry Royce'a wie najlepszą maszynę i spróbować dział eksperymentalny przeprowa- my: "Rzecz dobrze zrobiona, choćby ją sprzedać. Gdyby okazała się za dza z każdą częścią próby na zuży_ skromna, jest rzeczą szlachetną".

Podobne metody stosuje się i w samej fabryce. Gdy na gotowe już zupełnie podwozia wmontowuje się karoserie — są one bez żadnej wady. Każda przecież część przechodzi przez szczegółowe badania w czasie współpracowali. Nowicjusz szybko całego okresu wytwórczości, a więc uczy się, że "dość dobre" nie wy- począwszy od stadium surowca – się w biurze kreślarskim, a kończy starcza. Wszystko musi być "najlepne części odrzuca się. Nawet nity i śruby muszą być wykonane według nowego typu samochodu. W ciągu specyfikacji rolls-royce'owskich – najdokładniejszych zresztą w przemyśle automobilowym.

Jeżeli istnieje jakiś sekret prory'ego Royce'a, dzięki którym z kol- ności te powtarzają się kilkakrotnie, dukcyjny, pozwalający na wytwa-portera gazet stał się on twórcą lu- Laboratoria metalurgiczne dostar- rzanie tak doskonałych maszyn, to ksusowego produktu, cieszącego się czają Informacji o cechach użytych polega on na pewno na zasadzie wyce postanowił wyprodukować możli_ lub też proponują ich zmianę. Wy- zasadzie, która stała się mot! m fir-

Na tej maszynie wspólnik handlowy tirmy Royce'a -Rolls (zapalony kterowca maszyn wyścigowych) wygrał wyścig turystyczny w r. 1906.

Nowoczesny model wozu firmy Rolls-Royce.

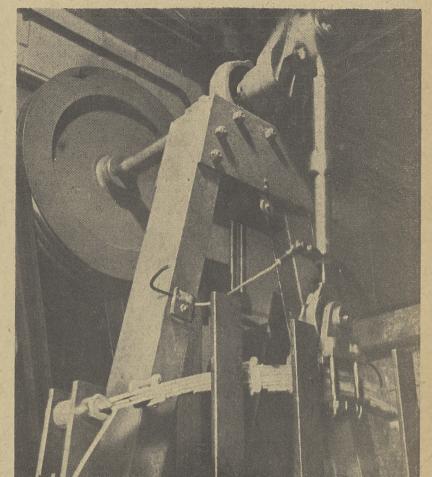
ROYCE majlepszy samochód ŚWIATA

przegląd świeżo wyprodukowanych wałów korbowych.

Wykańczanie 6-cylindrowego silnika Silver Wraith o mocy 29.4 K. M.

U dołu. Dbając o to, by nieumiejętne obchodzenie się z samochodami nie spowodowało ich uszkodzenia, Sir Henry Royce założył szkołę instruktorską. Tu zapoznają się z działaniem maszy, właścicie-"Rollsów", szoferzy i technicy automobilowi.

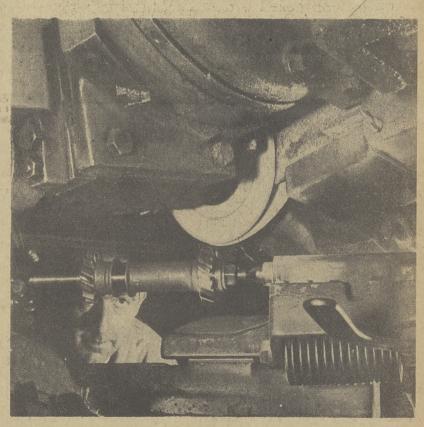
Przyrząd badający wytrzymałość resorowania.

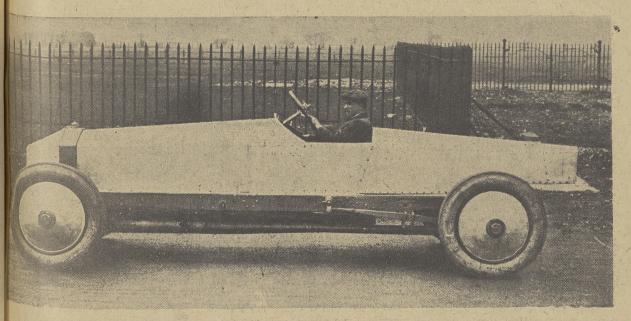
7 prawej: Karoserie do samochodów Rolls-Royce wykonuje między innymi firma Hoopers and Co. Firma ta od 1829 r. dostarcza powozów rodzinie królewskiej.

Dzięki przyczepce, wyposażonej w dynamometry i inne przyrządy pomia rowe, bada się działanie motoru sa mochodu, systemu chłodzenia i sprawność systemu transmisji.

Mechaniczna obrabiaska części silnika w akch.

W r. 1911 ten standardowy Rolls-Royce, ochrzczony imieniem "Silver Ghost", przelechał przestrzeń półmilową (ze startu lotnego) przy szybkości 162 km/godz Maszyna ta była tak doskonała, że przez 19 lat nie wypuszczono nowego, ulepszonego jej modelu.

Sprawdzanie wylrzymałości spon

TOM CHALMERS kontroler lekkiego programu B. B. C.

PLANOWANIE PROGRAMÓW B.B.

B.B.C. obsługuje audytorium przewyższające 30 milionów słuchaczy, spośród ogólnej liczby 48 milionów mieszkańców W. Brytanii. Jest to jedyna organizacja radiofoniczna w W. Brytanii i północnej Irlandii, a jej dz.ałalność opiera się na licencji, udzielonej przez ministra poczt.

B.B.C. jest przedsiębiorstwem publicz.iyin, czyii niezaiezna i nieuochodowa organizacją, której kompetencje są określone statutem partamentarnym, podiegającym w ustalonych okresach rewizji i ponownemu za-w.erdzeniu przez Parlament. B.B.C. n.e jest departamentem rządowym i nawet podczas wojny potrat.io zachowac swa n.ezaleznosc, cnociaz oczywiście w sprawach o wybitnym zna-czeniu politycznym lub dotyczących bezpieczeństwa państwowego stosowało się do rad udzielanych przez czynniki rządowe. W okresie poko-jowym jednakże B.B.C. jest zupeinie niezależne a jedyną kontrolą, jakiej podlega, jest ważki głos opinii publiczne,. rinansowe sprawy B.B.C. są przedmiotem debaty parlamentarnej, w której minister poczt występuje jako jego rzecznik.

Programy B.B.C. obejmują popularne audycje rozrywkowe, produkcje artystyczne, aktualności i programy oświatowe. Całość dzieli się na 3 oddzielne części: sięć obsługi krajowej, lekki program i trzeci program, B.B.C. dzieli swe terytorium na okręgi, mniej lub więcej zgodnie ze ściśle określonymi granicami geograficznymi i kulturalnymi:

Londyn (łącznie z całym obszarem poludniowo-wschodniej Anglii).

Okręg Midland (centrala w Bir-mingham).

Zachodni okręg Anglii (centrala w Bristolu).

Okręg walijski (centrala w Cardifi).

Północny okręg Anglii (centrala w Manchester).

Okręg szkocki (centrala w Glasgow).

Okreg północnej Irlandii (centrala w Beltast).

Każdy okręg posiada swoją stację nadawczą i studia z odpowiednim personelem dla nadawania programu lokamego, obejmującego okożo 20 godz.n tygodniowo. Okręg Londynu nadaje podste vowy program, z któ-rego każdy prowincjonamy okręg może czerpać do woli. Dlatego też program każdego okręgu jest m.eszanina programu londyńskiego, lokal-Lego i urywków programów innych rozgłośni prowincjonalnych. Czasem zdarza się, że jakiś okręg nadaje program, wykraczający swym znaczeniem poza zasięg zainteresowań lokainvch; w tak m wypadku może on być przyjęty przez Londyn i włączony do programu "podstawowego".

S'uchacze na całym terenie W. Brytanii mogą korzystać z dwóch jeszcze programów: lekkiego i trzeciego programu, W przeciwieństwie do programów reg.onalnych są one planowane i kontrolowane w Londynie, nawet gdy w skład ich wchodzą audycje innych rozgiośni krajowych. W ten sposób, przynajmniej w teorii, każdy słuchacz ma do wyboru co najmniej trzy programy, gdziekolwiek by się znajdował: mianowicie swój własny program lokalny, lekki program lub trzeci program. Powiedzialem w "teorii", ponieważ na skutek trudności technicznych trzeci program nie może jeszcze objąć całego kraju. Trudności te przezwycięża się powoli.

Te trzy programy nie idą razem przez cały dzień. Wczesnym tankiem słuchacze nie żądają dodatkowego programu, zaś trzeci program ogranicza się do 6 godzin nadawania dziennie, Podział jest następujący:

Program krajowy: 6.30 — 23 03 (dni powszednie), 7,55 — 23,03 (niedziele), Lekki program: 9.00—24.00 dni powszednie), 8.00—24.00 (niedziele).

Trzeci program: 18.00 — 24.00 (codziennie).

Treść i charakter tych trzech programów zmienia się. Program krajo-wy można określić jako pośredni, zawiera ący po trochę elementów z każdej dziedziny. Obejmuje on wszystkie możliwe audycję od opery do muzyki tanecznej, od audycji poetyckich do pogadanek rolniczych. W swoim dążeniu do zaspokojenia wszelkich upodobań, program krajowy nie może oczywiście dogodzić pewnej ilości amatorów dwóch krańcowych rodzajów programów - lekklego i poważnego. Lekki program zaspokaja pierwsze upodobania, trzeci program — drugie. Jeduak lekki program, który posiada licznie sze audytorium, niż dwa pozostale razem wzięte, nie iest całkowicie błahy. Zawiera on więcej materiału humorystycznego niż dwa pozostałe, w.ece wesolej i skocznej muzyki, której słuchać można nawet przy pracy, nie wymagającej skupienia, ale zawiera również wiele materialu, który poza swym charakterem rozrywkowym, posiada wartości pouczające. Ponad wszystko jednak lekki program jest programem, powodującym odpręże-

Trzeci program jest intelektualnym uzupe njeniem dwóch pozostałych. Nie przewiduje on żadnych ustępstw na rzecz populacnych gusów, lub nieprzygotowania słuchaczy Przyjmuje on zasadę, że słuchacz jest człowiekiem inteligentnym, który pragnie usłyszeć najlepsze przykjady muzyki, literatury czy krytyki; że in-

teresuje się kulturą każdego kraju w każdej epoce i że chętnie poświęci znaczny wysiłek umysowy na zrozumienie tego, co słyszy.

Te trzy programy nie wyłączają się wza emnie. S.wierdzono, że znaczny procent słuchaczy, wybierając dwa programy, wybiera albo program krajowy i lekki, albo program krajowy i trzeci. Rzadko natomiast zdaiza się, by wybierano dwa krańcowe programy razem.

Nie trzeba dodawać, że te trzy programy utrzymują racjonalną równowagę i kiedy program krajowy nadaje np. s.uchowisko, lekki program nadaje równocześnie audycję o charakterze humorystycznym, zaś trzeci program — muzykę klasyczną,

PROGRAM KRAJOWY

Centralnym punktem programu krajowego są jego biuletyny najnowszych wywarzen, nadawane dzennie. Nadaje się je o: 7.00, 8.00, 13.00, 18.00, 21.00 j 23.00. Wczesne programy ranne, które zaczynają s.ę o godzinie 6.40 mają wesoły, pogodny charakter, ograniczając się giów-nie do muzyki, która umila spożywaplerwszego śniadania. Następnie o 8.15 rano nadaje się codzienną po-gadankę dla pań domu na temat kuchni, nigieny, lub jakichś innych, interesujących je, spraw, po czym następują rozmaitości aż do 10.15, kiedy to transmitule się nabożeństwo. To ostatnie posiada wielu słuchaczy, a cenia je szczególnie starzy, ułomni i chorzy w szpitalech. O godzin e 10.30 rozpoczyna się "Muzyka przy pracy". Jest to program rytmicznej muzyki lekkie; starannie opracowane, tak że może być nadaną przez głośniki fabryczne. Okazało się to doskonatą podnietą przy pracy produkcyjnej. W programie dla szkół nadaje się audycje dla uczniów wszystkich klas w godzinach między 11 a 12 w po-łudnie i między 14 a 15. Po 12 na-dawany jest rozrywkowy program rozmaitości, przeznaczony głównie dla robotników, którzy w tym czasie maja przerwę na posilek poludniowy. O godzinie 13 nadaje się dziennik południowy, po którym zazwyczaj zno-wu następuje humorystyczny program, trwający do godziny 14. zakończeniu programu dla szkół, transmitu e sie szereg różnorodnych audycji rozrywkowych, od sztuk bear tralnych do muzyki k asycznej lub tanecznej, aż do godziny 17, kiedy zaczyna się "godzina d'a dzieci", która madaje się bez przerwy już od 25 lat. "Godzina dla dz'eci" obejmuje program dla dzieci od lat 6 do 16. chociaż z przyjemnością słuchają jej też i starsi. Program ten, w skład którego wchodzą słuchowiska, muzyka, opow adania, zagadki i pogadanki na ulubione tematy, jest miniaturą programu kra owego. Twórcy tej audycji nie zapominają nigdy, ze zwraca a sie do grona przysztych, dorostych obywatel. O godzinie 17.55 siyszyny szczegółowa prognoze pogody dla rolników i marynarzy, po czym o 18 - dziennik poporudniowy. O godz. 18.15, po glównym dziennirozgłośnie regionalne wyłączają się, by nadać aktualności lokalne, poprzedzające często specjalne pogadanki dla rolników lub też inne audycje miejscowe. Następnie o godzinie 19 rozpoczyna s.ę g.ówny wieczorny program rozrywkowy, a może to być transmisja sztuki teatralnej, koncertu symfonicznego, opery, programu humorystycznego, lub też połączenie którychś z powyższych elementów. W srody mada; e się tradycyjnie peiny koncert symfoniczny, zazwyczai w wykonaniu symionicznej orkiestry B.B.C., a w sobote wesoly program zwany "Music Hall", oraz zrad ofonizowaną sztukę teatralną trwającą blisko 2 godz ny. Codziennie o 21 nadawany jest dziennik wieczorny, po którym jakiś znany mówca wygłasza zazwyczai komentarz dnia. Główny program wieczorowy zostaże na nowo podjęty i trwa do godziny 22 45. kie. dy to zostaje odczytany przehieg tygodniowych wydarzeń w Parlamen-cie. Krótki biuletyn ostatnich wydarzeń o godzinie 23 zamyka program kra'owy, pode mewany na nowo depiero o godzinie 630 następnego ran-

B.B.C. kładzie największy nacisk w programe krajowym na kronikę ostatnich wydarzeń i pogadanki, te bowiem uważa się za najlepsze środki wychowania oświeconego i dobrze poinformowanego, demokratycznego spoieczeństwa. B.B.C. iako mstytucja nie ma żadnych celów politycznych i nie wygłasza żadnych własnych opinii, zaprasza jednak do mikrofonu przedstawicieli partii politycznych, kieru ąc się ilościa mandatów, jakie posiadają one w Izbie Gmin, Zwraca się też do różnych znanych osobistości, aby omawiały najaktualniejsze sprawy sporne. Każdego piątku np.

transmituje się program zwany "Forum piątkowe", w którym prejegenci dyskutują na temat jake, ś. zazwyczaj spornej kwestii, będącej przedmiotem zainte esowamia ogółu. Dobor mówców jest zwykle taki, by zapewnić ożywioną i podniecającą dyskusję. Prelegenci mogą mówić co im się podoba, jak długo tylko utrzymują się w granicach przyzwoitości i nie naruszają prawa przeciw zniesławieniu. Ostatnimi tematami tego cyklu rozmów była sprawa Izby Lordów i przyszości partii liberalnej. Co sobotę jeden z posłów do Parlamentu wygiasza streszczenie tygodniowych wydarzeń w Izbie Gmin, Tu znowu biorą udział posłowie partii socjalistycznej, konserwatywnej, liberalnej i komunistycznej zarówno jak posłowie niezależni.

I FKKI PROGRAM

Lekki program został zapoczątkowany 80 dni po dn u zwycięs.wa w Europie w 1945 r. Od tego czasu zdobył on soble ogromna liczbę słuchaczy, giównie dzięki wysokiemu poziomo-wi audycji rozrywkowych. Chociaż posiada on zupełnie swoisty charakter, skonstruowany jest w ten sposob, by stanowić kontrast z programem krajowym. Rozpoczyna się o 9 rano biuletynem aktualności, vo czym następu e koncert zyczeń, zwany "kącikiem pań domu", nadawany na życzenia nadsyłane przez kobiety z calego kraju. Jest to jeden z na popularn ejezych programów dziennych, i praw e 20% gospodyń W. Brytanii słucha go podczas pracy domowej. O godzinie 10 transmituje się audycję oświatową dla wojska, korzystając przy tym z długości fali programu lekkiego, chociaż audycja ta w rzeczywistości nie wchodzi w skład tego programu. Następnie do godziny 13 nadawany jest lekki, urozmaicony program muzyczny w wykonaniu orkiestr tanecznych, organów ki-nowych i orkiestr detych. O godzinie 13 nadaje się zazwyczaj koncert lek-kiej muzyki klasycznej, jako przeciwwage dla programu krajowego, lub też w ciągu lata komentarz sportowy. np. na temat rozgrywek cricketo-wych. O 14 znów program dla kobiet, tzw. "Godzina kob ety". W audycji tej udziela się porad i informacji na temat wszelkich kobiecych spraw od mody wskazówek kulinamych i gospocarskich do wychowania dzieci. Potem znów nadawana jest muzyka, a zwłaszcza o 15.30 program "Muzyki przy pracy". który wymieniłem poprzednio w programie krajowym. O godzinie 16 zostaje odczytany dziennik pani Dale, w którym fikcy na pani Dale opowiada codzienne przygody z życia swojego, swego męża (doktora), oraz syna i córki. Dalej nastepu'e popularny program rozrywkoncert symfon.czny), trwający do godziny 18.45, kiedy to dla młodych radiosluchaczy nadaje się jeden z naibardziej emocjonujących punktów programu dziennego — przygody Di-cka Bartona. Całkowicie zmyślona postać Bartona jest obecnie bohaterem narodowym; kilka razy na tydzień znajduje się on o krok od śmierci, ale zawsze udaje mu się wy ść ca'o z opresji i oczywiście zawsze w końcu triumfu e nad czyha acymi nan łotrami. O godzinie 19 B.B.C. nadaje swą najwiekszą imprezę dziennikarską: aktualności radiowe, w których nowiny są telegramami, zazwyczaj nadawanymi usinie przez korespondentów rozsianych po całym świecie.

Między godziną 19.30 a 22 (kiedy rzeń) lekki program nadaje swe najlepsze audycje. W tym czasie większość mężczyzn i kobiet powraca pracy i pragnie wieczorem znależć chwilę odprężenia. Programy są przeważnie wesołe i występują w nich regularnie najpopularnie si brytyjscy aktorzy komediowi. Program taki musi być specialnie opracowany, by skupiać się wokoło jednego artvstv, a audvcje te sa nadawane zawsze tego samego dnia w tygodniu o iednakowej porze. Innym bardzo popularnym punktem programu są komentarze z meczów bokserskich. Trzy razy w tygodniu nadawane są wieczorem sztuki teatralne.

Audycja pt. "Spotkania z ludźmi" daje portrety radiowe różnych typów mężczyzn i kobiet, przedstawicieli różnych zajęć i zawodów. Następnie raz w tygodniu nadawany jest program pt. "W obiektywie". który podaże podstawowe fakty, dotyczące jakiejś interesującej ogół sprawy, lub spornej kwestii, tak że obywatel otrzymuje miarodajne informacje, pozwalające mu na prowadzenie dyskusji w domu, czy z przyjaciółmi, w pociącu, czy w biurze. W audycji "Popularny przewodnik muzyczny" przed mikrofonem stają znani dyrygencj i przeprowadzają a.

nalizę jakiejś symfonii, lub kop fortepianowego.

Po wiadomościach dziennika o dzin.e 22, naoa,e s.ę do poduocy zykę laneczną i lekką o spoku. szym charakierze. Na kulad przed pożnocą zostaje wyg.os streszczen.e ostaunich wydarzen następnie ozwięki Big Bena zam ją iekki program.

Wszystkie punkty lekkiego pro mu są starannie dobierane, tak a audycji poważnej następuje audywesoła, a po przemówieniach ne ce przeważne muzykę. Rów, sne przestrzyga se ozpowienne wnowagi z programem krajowym z wrem, powiedzny, między prograhumorystycznym, a sluchowig na obu dugościach fali.

Sobota jest dniem sportowyn lekki program jest odoiciem s spo-ecznego. Toteż mikroiony s wozdawcze rusza a na płace qua bojeka czicketowe i fooiballowe na tory wyscigow konnych.

TRZECI PROGRAM

Trzeci program jest najkrów ze wszystkien trzech programow jowych B.B.C., a przeznaczony dia poważnego siucnacza oraz z cy muzyki i nileratury. Jenynym, terium jest tu wysoki poz.om wy ranego materiaiu. 172eci proj transmituje koncerty z casej rus Nadaje drugie sztuki teatraine wiekszych prytyjskich dramatuje żyjącyco i zmartych, oraz zapuj już s.uchaczy z arcycziełam: [cznymi, które inaczej byrypy staly nieznane ogółowi za wy, all nielicznych znawców. Jednym 2 większych osiągnięć tego progr jest antologia muzyki europes od na dawniejszych czasów do d li obecnej. Nadawanie jej za mie lata, licząc po dwie audycje ty niowo. Innym wielkim dzie em nadanie wszystkich sztuk nes dramaturgów brytyjskich, Geor Bernarda Shaw'a, którego sztuk zwykle zbyt długie do transmito nia przez program krajowy.

na Kr

ny

zea

ty, sta

i p

Cro

zna

ma

Mu

dzy

i cl

blis

10.3

B.B.C. realizuje wszystkie tep gramy w dwojaki sposób: po pie sze przez korzystanie ze źrodel wodowych, jak ocena teatralna, l opera, music hail, lub scena iewic i estrada koncertowa; po drugie p ulrzymywanie własnych zespolow kiestrowych, zespołu aktorów reali nych, oraz własnych gwiazd artys cznych i komediowych. W sam Londynie B.B.C. posiada 5 orkies orkiestre infoniczna (100 członko orkiestrę eatralną (65 członków), kiestrę rew.ową (30 czionków), otk stre lekką (25 członków), oraz orki strę taneczną (16 członków).

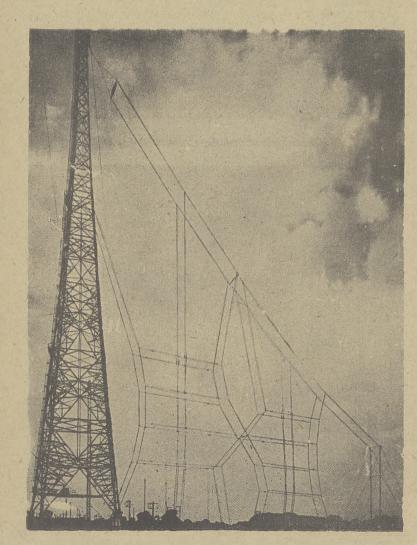
Niektóre rozgłośnie regionalne w nież posiadają swoje orkiestry. Kat rozgłośnia w okręgach północnyd szkockich ma orkiestry złożone i członków; rozgłośnie okręgów w skiego i Midnand mają orkiestry w żone z 30 członków. B. B. C. posia również swego organ stę teatraine Kanadyjczyka nazwiskiem Sa Macpherson, który gra na duży teatralnych organach B.B.C.

Istnieje również objazdowy zestaktorów B.B.C. złożony z 50 09 Aktorzy ci stanowią większość objedy wszystkich słuchowisk, transmi wanych z centralnej rozgłośni Londynie. Wszyscy oni posiasi szeroką skalę możliwości artystymych i mogą odtwarzać najrozmalistole od Czechowa do nowoczest komedia amerykańskiej. Od czasu zaprasza się "gwiazdy" 568 lub ekranu.

Jeśli chodzi o aktorów komedk wych, B.B.C. zwraca się glówne artystów występujących publicznie teatrze, lub kinie. Albo zaprasza sich do studio do wygloszenia spi cjalnie dla nich napisanego progli mu, albo też instaluje się mikrobi na miejscu, w teatrze. Dwaj nap pularniejsi brytyjscy komicy. Tomi Handley, który zmarł w styczni 1949 r., i Eric Barker, podpisali je nak wyłączne kontrakty z B.B.C.

Ostatnio zyskuje na popularnom nowy rodzaj programu, którego sił atrakcyjną stanowi tzw. "współudze audytorium". Poszczególnym sludzeczom zadaje się pytania, lub zape sza się ich do występu przed mies fonem. Często ustanawia się niewie kie nagrody gotówkowe. Najpopula niejszą z tych audycji pt. "Sprobu my", prowadzi pewien zdolny yoto

(Dokończenie w w 0 66

Maszty radiostacji nadowcz

Pakowanie zbiorów ceramiki, wypożyczonych przez Muzeum Wiktorii i Alberta jednej ze szkół zdobniczych,

PETER FLOUD, Kustosz "wypożyczalni" Muzeum Wiktorii i Alberta

Muzeum-wypożyczalnia

CONDYŃSKIE MUZEUM Wiktorii i Alberta prowadzi już od stu lat akcję wypożyczania swych kolekcji różnym instytucjom na terenie całego Zjednoczonego Królestwa. Akcją tą kieruje specjalny dział muzeum posiadający wła-sne zbiory, które obejmują ponad sto tysięcy eksponatów. Różne mu_ zea i szkoły w W. Brytanii moga stale korzystać z usług tego dzlału. Ze zbiorów tych, obejmujących róż-ne bardzo cenne i rzadkie eksponaty, organizuje się najrozmaitsze wyty, organizuje się najrożnialsze wystawy specjalne, które objeżdżają cały kraj, z miasta do miasta. Najbogatszą kolekcję stanowi dział akwareli, w którym wszyscy słynni akwareliści angielscy z końca XVIII i pierwszej polowy XIX w. są responstywanie staliwi wystario wystario staliwi wystario wystari prezentowani, włącznie z takimi malarzami, jak William Turner, John Crome i John Constable, którzy tak znamienny wpływ wywarli na cale malarstwo europejskie XIX wieku. Muzeum wypożycza również ciekawe zbiory tkanin i ceramiki, np. około stu pięknych tkanin koptyjskich, pochodzących z okresu między II a VI wiekiem naszej ery, oraz wielką ilość wczesnej perskiej i chińskiej ceramiki.

Zbiory te są tak bogate przede wszystkim dlatego, że kolekcjono-wanie rozpoczęto już sto lat temu, a w okresie ich uzupełnia – l w ciągu ubieglego wieku - 100000 wspa_ male obiekty łatwo było nabyć stosunkowo niską cenę. Na przykład jeszcze w latach 1870 znający się na rzeczy zbieracz mógł dla muzeum kupić za bezcen stare szkło wene kie, francuskie jedwabie z XVIII w., miedzioryty Rembrandta, niemieckie rzeźby gotyckie i bizantyń-skie wyroby z kości słoniowej, to_ też wykorzystano w pełni wszyst-kie te sposobności. Zakupy te uzupełniały otrzymywańe często przez muzeum dary i zapisy, z których najcenniejsze pochodzą od podróżujących po Dalekim Wschodzie kup_ ców brytyjskich.

Akcja pożyczania zbiorów miału skromne początki i rzecz dziwna, za inicjowano ją zanim jeszcze powstało muzeum Wiktorii i Alberta. ło muzeum Wiktorij i Alberta. Czynnikiem, który powołał ją do życia, były praktyczne potrzeby bry-tyjskiego handlu eksportowego. Około r. 1830 powstały w Anglii pierwsze szkoły przemysłu artystycznego, których głównym celeni było podniesienie pozlomu estetycznego brytyjskich wyrobów przemy_

sposób, by dać miarodajny przekroj

społeczeństwa brytyjskiego, rezultaty

ich wywiadów mogą być obliczane

statystycznie i służyć za odbicie na-

stawienia 30 milionów słuchaczy

B.B.C. Rezultaty te są pilnie studio-

wane przez fachowców, planujących

Poniżej podajemy wzór audycji

dziennej 3 wymienionych programów

Lekki program

9.10 Koncert życzeń dla pań domu

Audycja oświatowa dla woj-

Dzień wczorajszy w Parla-

Dziennik

mencie

Nowela

11.15 Muzvka lekka

Muzvka lekka

Muzyka theczna

Godzina kobiety

Muzyka klasyczna

13,30 Orkiestra woiskowa lub deta

Trzeci program

programy.

słowych. Równocześnie z powsta-niem tych szkół, zaistniała koniecz-ność dostarczenia im wzorów artystycznego rękodzieła, z których mogłyby czerpać natchnienie dla własnych pomysłów W r. 1846 brytyj-skie ministerstwo handlu wysłało swego przedstawiciela do Włoch, poleciwszy mu, żeby zakupił szereg przedmiotów artystycznych, jak renesansowe brązy, szkło z Murano, koronki weneckie itp. na użytek wspomnianych uczelni.

Wysłannik ten przywiózł bogate zbiory, które częściowo wystawiono w Centralnej Szkole Przemysłu Artystycznego w Londynie, częściowo zaś począwszy od r. 1848 zaczęto wysyłać do szkół prowincjonalnych. Oto jak powstała myśl wypożycza_ nia zbiorów muzealnych, a kiedy w 1852 założono Muzeum Kensingnazwane następnie Wiktorii i Alberta, przeniesiono tam zbłory przywiezione ongiś z Włoch i przyjęto zasadę, zgodnie z którą pewna część posiadanych przez muzeum eksponatów stoi do dyspozycji prowincjonalnych szkół przemysłu artystycznego.

W ciągu stu lat, od r. 1848, przeznaczone do wypożyczania zbiory nle tylko zostały wzbogacone, ale za-

kres tej akcji i cele jej ulegly pew-nym przemianom. Zrozumiano, że podniesienie poziomu estetycznego przytyjskich wyrobów przemysło brytyjskich wyrobów przemysło_ wych zależy raczej od rozwoju wrażliwości estetycznej całego spoleczeństwa niż od talentu kilku ręko_ dzielników. Skutkiem tej zmiany nastawienia, postanowiono w r. 1860, że na przyszłość zbiory będzie się wypożyczać nie tylko szkołom, ale również muzeom prowincjonalnym i galeriom obrazów, gdzie oglądać je będzie mogła całe wiejszowe społe będzie mogło całe miejscowe spoleczeństwo. Postanowiono również, że wypożyczać się będzie nie tylko zbiory ceramiki i tkanin, które mają bezpośredni związek z przemysłem brytyjskim, ale również rzeźby, ry_ sunki i obrazy.

Dalszy etap rozwoju tej akcji przypada na lata 1920, kiedy zdano sobie sprawę, że praca nad rozwojem zmysłu estetycznego ogółu społeczeństwa musi się zacząć już w szkole. Postanowiono więc pożyczać zbiory nie tylko szkołom przemysłu artystycznego, szkołom sztuk pię_ knych i muzeom, ale również niektórym szkołom średnim na terenie całego kraju.

Działalność ta zustata podczas drugiej wojny światowej, a Działalność ta została przerwana kiedy "wypożyczalnia" muzeum ktorii i Alberta została ponownie otwarta w r. 1946, natrafiono na różne trudności.

Sto tysięcy eksponatów trzeba było wydobyć ze schronów, gdzie umieszczono je podczas wojny, posor_ tować je i na nowo sklasyfikować, wreszcie zbiory te unowocześnić. W inuzeum, posiadającym wyłącznie historyczny materiał, to ostatnie zagadnienie oczywiście nie istnieje, ale zbiory wypożyczane przez muzeum Wiktorii i Alberta obejmują również współczesną sztukę zdobniczą i współczesny przemysł artystyczny. a skutkiem wojny dział ten został poważnie zaniedbany.

Przeważną część r. 1947 poświęcono na przygotowanie 300 specjalnych kolekcji, przeznaczonych do wypożyczania wszystkim szkołom sztuk pię_ knych i seminarium nauczycielskim, które znajdują się w większych miastach W. Brytanii. Każda z tych kolekcji składa się z dwudziestu oprawionych w ramki eksponatów, a po_ szczególne te serie obejmują prawie całą dziedzinę sztuki zdobniczej i stosowanej. Około stu seril, to tkaniny i hafty, inne zaś to miedzioryty, ryciny, oprawy książek, próbki papieru tapetowego i dekoracje tea-

Równocześnie przygotowano spe_ cjalne pokazy, które mają być wystawione w 20 muzeach i galeriach obrazów w większych miastach angielskich. Włączona tu grupa eksponatów ma upamiętnić przypadającą w tym roku 150 rocznicę wynalezie_ nia litografii. Grupa ta jest tak liczna, że zajmuje cztery duże pokoje.

SNIEZNY CZŁOWIEK

WZESZŁYM tygodniu zdaścyko mi skupaci piść obiad w towa. zystwie slynnego alpinisty H. W. Tumana. Jak to było do przewidzenia, rozmowa zeszła, a raczej wspięła się na te-maty górskie. Korzystając ze sposo-bności, postanowiłem dowiedzieć się raz nareszcie, ile jest prawdy w powearzających się uporczywie pogioskach o dziwnej istocie, która żyje i rzekomo "straszy" w Himala,ach. H W. Tilman był jednak bardzo ostrożny w swych wypowiedziach. — Nie widziałem n'gdy na wiasne oczy, "śnieżnego człowieka" — oświadczył. Jedynym faktem, który stwierdzić możną z pewnością jest to, że w Himalajach na wielkich wysokościach widywano ślady, które nie byjy odciskami lap żadnego znanego zwie-rzęcia. — Na moje prośby pan Til-man wyliczył zdarzenia następujące: w roku 1921 płk. Howard Bury od-krył po raz pierwszy dziwne ślady, przypominające odciski stóp ludz-kich ma Laklipa La, przelęczy w okolicy Mont Everest, na wysokości około 6.400 m. Jego tybetańscy tragarze, zapytani o wyjaśnienie, podali aokiadny opis owych istot, których ślady widział pułkownik. Były to według nich stworzenia o stopach odwróconych palcami do tylu, co u-łatwiało im wspinaczkę, i o włosach tak długich, że przy schodzeniu w dół wlokły się przed nimi po ziemi. Oryginalnych tych turystów nazy-wali tubylcy "Metch Kangmi" "Kan-gmi" znaczy bowiem śnieżny człowiek, "Metch" zaś — wybitnie brudny. — Henry Newman utrwalił nazwę tę w angielskim brzmieniu, tłumacząc j trafnie na "Abominable Snowman" Według jego teorii ślady musiały być zrobione przez ludzi, którzy albo są kryjącymi się w górach wyrzutkami społeczeństwa, ascetami, którzy dażą do zdobycia

mocy magicznej separując się w tym celu od społeczeństwa i odmawiając mycia się. Nasuwało się jednak pytanie, jak przemożna musiałaby to być skłonność do ascezy i jak nie-przeparty wstręt do mycia się, aby zmusić istotę ludzką do zamieszkania na stałe na wysokości 6,400 m.

Tymczasem ślady ciągle się powtarzały. Znalazł je konald kaulback na Upper Salween (na wysokości około .4900 m), widział je kom. Beauman w Himalajach środkowych. Myślano, że zrobiły je niedźwiedzie, ale niedźwiedzi nie było w tych okonicach. Podejrzewano matpy — ale niałpy nie dałyby się przecież namó-wić na wycieczkę o 1000 metrów powyżej granicy lasów.

Sam Tilman zauważył dziwne ślady w pobliżu przesęczy Zemu, na wysokości 5.800 m. Ślady biegły w poprzek śnieżystego zbocza, znikając nastepnie pośród skał. Tilman zwió-cił się listownie do Johna Hunta, który był jedynym alpinistą, jaki odwiedził te okolice w ciągu ostatnich paru miesięcy. Hunt odpowiedział, że widział też podobne ślady. Sądził, że pozostawiła je ekspedycja niemiecka, po powrocie jednak dowiedział że Niemcy nie zbliżali się w ogóle do Zemu.

Jedynym Europejczykiem, który na własme oczy widział "śnieżnego człowieka", jest, o ile wiadomo, A. N. Tomoazi. W swej prywatnie wydanej książce pisze on, że kolo wymlenionej już przełęczy Zemu dojrzał z odległości około 200 metrów, postać podobną do ludzkiej, nagą, wyprostowaną i odcinającą się ciem ną barwą na tle śniegu. Postac znikła następnie wśród karłowatych za-rośli, a dokładnie zbadane przez Tombazi ego ślady na śniegu okazały się identycznie podobne do śladów stóp ludzkich, z tym jednakże, że miały zaledwie 15-18 cm długo-

ści. Od szeregu miesięcy ni- było w tej okolicy ani jednego turysty.

— Aż do chwili kiedy znajdziemy akieś ostateczne wytłumaczenie wszystkich tych faktów — zakończył swe opowiadanie pan Tilman, — nie przestaje pam pie innogo jek okret pozostaje nam nic innego, jak określać tajemniczą istotę jej pierwotną nazwa "śnieżnego człowieka" i cze-kać, aż się zdemaskuje.

Jonathan Trafford

(Dokończenie ze str. 8)

shirczyk, Wilfred Pickles. Słucha go blisko 13 milionów ludzi tygodniowo. Można by się zapytać, skąd B.B.C. zna ilość swoich słuchaczy. Otóż pociada ono komórkę statystyczną, dysponującą zespołem sprawozdawców. Ci ostatni chodzą po ulicach i fabrykach i zbierają codziennie około 3.000 wywiadów od ludzi wybranych całkiem przypadkowo. Ponieważ sami sprawozdawcy dobierani są w ten

Program krajowy

Muzyka lekka

Prognoza pogody Dziennik

Uwaqi programowe Muzyka lekka

Program religijny

Prognoza pogody Dziennik

Uwagi programowe Pogadanka dla pan domu

Muzyka lekka

9.00 Recital

Muzvka taneczna Audycja dla szkół

10.30 Transmisja nabożeństwa

Muzyka dla fabryk

Audycja dla szkół

Muzyka lekka

12 30 13.00 Program komediowy

Dziennik

13.10 Program komediowy

14.00 Audycja dla szkół

Program krajowy

15.00 Muzyka klasyczna

16.00 Muzyka lekka

Lekki program

Muzyka dla pan

domu Muzyka dla fa-Odcinek:

Program krajowy

16.15 Dwie sztuki tea-

tralne 17.00 Godzina dla dzieci

Prognoza pogody

18.15 Pogadanka

18,30 Muzyka lekka

19.00 Program komediowy

19.30 Dyskusja 20,00 Koncert symfoni-

21.00 Dziennik 21.15 Pogadanka

21.30 Muzyka rozrywkowa

22.00 Recital muzyki kameralnej

22.45 Dzień dzisielszy w Parlamencie 23.00 Dziennik 23.03 Zakończenie.

Lekki program Dziennik pani Dale

(codziennie z wyjatkiem sobót i niedziel) Podwieczorek muzyczny Muzyka laneczna 17.45 Muzyka lekka

Muzyka dla fa-

18.45 Odcinek przygód Dicka Bartona

Dzlennik i aktualności radiowe 19,25 Nowiny sportowe Muzvka lekka Słuchowisko

> Program kome. diowy

Dziermik

22.15 Program rozryw-

22.30 Muzyka taneczna 23.15 Czytanie wyjąt-ków z literatury lub pogadanka

23.20 Muzyka lekka 23.56 Dziennik 24.00 Zakończenie

Recital organowy

z kościoła

Trzeci program

Wyjątek z literatury klasycznej Program muzyki klasycznej klasycznej

Dyskusja polity-czna lub krytyczna

21.45 Transmisja opery. z Europy. Część I.

Recital poetycki 21.45 Transmisja opery,

Część II.

Pogadanka aktu alna Muzyka z płyt

23.45 Nowela

Zakończenie.

BRIAN VESEY - FITZ GERALD

TRADYCYJNA NYSTAWA PSO

Wznowienie w październiku 1948 r "Wystawy Crufta" po dziewięcioletniej przerwie jest sensacyjnym wydarzeniem dla hodowców psów raso-wych. Wystawa ta, która z czasem stała się imprezą o światowym rozgłosie, została po raz pierwszy zorganizowana przez Charlesa Crutta w I 1886. Jej początki były skromne. Na pierwszym pokazie, który odbył się w nieistniejącym już dziś, a wówczas bardzo popularnym lokalu "Roya Aquarium" w Westminster, wystawiono tylko terriery. Powodzenie te imprezy było tak wielkie, że już w następuym roku pokazano tam prócz terrierów kilka innych odmian psów, zaś od r. 1891, udostępniono wystawę

dla każdej rasy, zakwalifikowanej przez związek hodowców psów raso-wych "Kennel Club". Ponieważ daw-ny lokal okazał się zbyt mary, prze-niesiono wystawę do Royal Agricultural Hall w północnej dzielnicy Londynu Islington, gdzie odbywała się ona rok rocznie, z coraz to liczniejszym udziałem, aż do wybuchu drugiej wojny światowej.

Zeszloroczna "Wystawa Crufta" ró-żniła się pod wielu względam; od urządzanych przed wojna pokazów psów, przede wszystkim dlatego, że organizacią jej i zarządem zajął się Kennel Club główny związek hodow-ców psów w W. Brytanii i najstarsza tego rodzaju instytucja na świe-

Nagrodzone na wystawie jamniki "Bassett hounds".

cie. Po raz pierwszy też wystawa od. była się w jesieni, i to w nowym lo-kalu w dzielnicy Kensington.

Przed wojną pokazy psów urządza-no w lutym. Charles Cruft dobrze wiedział, dlaczego pora ta jest najbardziej korzystna: psy myśliwskie są wówczas wolne, szczenięta wszystkich odmian podrosły już na tyle, że można je na wy-stawie pokazać. Luty jest więc najlepszym miesiącem na tę imprezę na pewno organizatorzy wrócą do terminu wiosennego, gdy tylko odpowiedni budynek będzie w tym okre-

sie wolny. Nie ulega wątpliwości, że zeszłoroczna wystawa ucierpiała z tego powodu, że urządzono ją w jesieni. Ilość zgłoszeń na wiosnę byłaby zapewne jeszcze większa. Jednakże na-wet w tej niewłaściwej porze wystawa była tak dobrze obesłana, że rozrosła się do dwóch oddzielnych pokazów. Jeden dzień poświęcono rasom psów luksusowych, terrierom, psom gończym i sportowym, drugi dzień psom myśliwskim i wszystkim innym odmianom psów niesporto-

Mimo że za czasów Crufta wystawa obejmowała o 500 kategorii psów więcej, niż wystawa z r. 1943, w zeszłym roku zgłoszono 9.412 psów, co jest bardzo dobrym wynikiem, jeżeli się go porówna z rekordową cyfrą 10.650 w r. 1936. W roku bieżącym ilość zgłoszeń będzie na pewno je-szcze większa, toteż głównym zagadnieniem będzie znalezienie odpowiedniego pomieszczenia dla tej imprezy

Wielkie wystawy psów, w rodzaju Wystawy Crutta, dają doskonały przeglad popularności poszczególnych Tym razem najsilniej reprezentowana była rasa cocker spanielów (647); na drugim miejscu stały owczarki alzackie (369), zaś krótko i długowłosych jamników, labradorów oraz szkockich terrierów było na wy-stawie co najmniej po trzysta. W ciągu ostatnich dziewięciu lat "psia moda" zmieniła się bardzo nieznacznie. Cockery zawsze jeszcze stoją na pierwszym miejscu, jeśli chodzi o

Pierwsza powojenna wystawa psów zgromadziła nie tylko gości miejscowych. Odwiedziło ją również wielu zagranicznych hodowców i nabyw-ców. Brytyjskie psy, podobnie jak brytyjskie konie, bydło i owce, sa znane i cenione na caiym świecie. Zainteresowanie zagranicy skupiło się przede wszystkim na psach myśliwskich i sportowych. Zwrócono uwagę zwłaszcza na większe odmiany spa-nieli, tzw. springery. Również legawce odzyskały należną im popularność, zwłaszcza stara i zasłużona długowłosa odmiana.

Zeszłoroczna wystawa psów jest dowodem. że zainteresowanie psami nie zamiera w Anglii, przeciwnie, jest wieksze niż kiedykolwiek. W obecnych warunkach największym powo-

Terrier "Brambledene Belinda"

dzeniem ciesza się male psy pokojowe, zaś w kategorii psów sportowych zauważyć można popyt na psy uniwersalne. Nie znaczy to, by wyspecjalizowane odmiany miały zanikać, gdyż zawsze znajda się ich zwolennicy. Ostatnia "Wystawa Crufta" obudziła na nowo zainteresowanie hodowlą psów rasowych zarówno w Anglii jak i za granicą.

Owczarki włoskie.

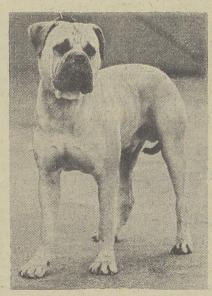
popularność. Owczarków alzackich hoduje się obecnie nieco mniej niż dawniej, za to olbrzymie wzięcie, jakim pięmascie lat temu cieszyły się ostrowłose foxterriery, należy już obecnie do przeszłości. Miejsce tych ostatnich zajęły teraz jamniki.

Znaczenie wystawy jako wskaźnipopularności różnych odmian, jest jedną z jej głównych racji bytu. Hodowcy muszą się stosować do qustów społeczeństwa, toteż starannie ob-serwują zainteresowanie, z jakim publiczność na wystawie odnosi się do tei czy innej odmiany. Dla niewtajemniczonych wahania w popularności różnych ras psów wydają się zu-pełnie niezrozumiałe. Tak np. kiedy foxterriery były jeszcze niesłychanie modne, a na wystawie pokazywano nieprawdopodobne ich ilości, publiczność nagle odwróciła od nich swe zainteresowanie na korzyść małych spanielów. W następnym roku ilość wystawionych foxterrierów ogromnie spadła, za to podniosła się liczba spanielów, które zapewne nie stracą jeszcze przez jakiś czas popujarności. Nie dziwiłbym się jednakże, gdyby owczarki alzackie na przyszły rok ustapiły miejsca jamnikom.

Wystawę odwiedzają nie tylko hodowcy i właściciele psów, ale ogro-mna ilość osób, które bądź posiadały kiedyś psa, bądź też chcą go posia-dać w przyszłości. Publiczność wy-stawowa doskonale wie czege chce i sądy swoje wypowiada bez ogródek. Odmiany psów wielkich, jak dogi i charty, są zawsze oglądane ? dużym zaciekawieniem, duże psy są bowiem przez Anglików bardzo lubiane. Za-interesowanie wywołują również psy egzotyczne np. afgańskie psv gończe itp. Jednakże małe psy znajdują najwięcej nabywców i zapewne moda ta przez długie lata się utrzyma.

Długowłosy chart Borzoi

"Bull mastiff"

L. C. Szczecin. W numerze 4 (117) w lekcji języka angielskiego w ćwi-czeniu punkt 4 jest zdanie takie: "you cannot compare jazz with really good music". Rozumiem, że jest to tylko przykład, nie mniej należy być nieco ostrożniejszym w wypowiadaniu swoich poglądów. Uprawiam muzykę blisko 30 lat i twieraze, że muzyka jazzowa Gershwina czy Eling. tona bardziej przemawia mi do serca niż fugi Sebastiana Bacha. Taka wy. powiedź, że "nie można porównać muzyki jezzowej do rzeczywistej do-brej muzyki' krzywdzi nie tylko mnie ale i tysiące ludzi w Polsce.

Jesteśniy przerużeni jeże!! rzeczy. wiście skrzywdziliśmy nieświadomie tysiące ludzi w Polsce. Byliśmy noprawdę dalecy od zamiarów tak okrut. nych. Przede wszystkim przykłady gramatyczne użyte w naszych lekcjach nie są bynajmujej "wypowią. daniem przez nas naszych poglądów" czego najlepszym dowodem może być chociażby zdanie tego samego ćwiczenia (nr 6), w którym napisano najwyraźniej: The cigarettes are tilled with the best tobacco. Gdyby wszyscy czytelnicy rozumowali tak jak Pan, redukcja nasza byłaby już zapewne zasypana listami, wyrzucającymi nam gorzko, że tytoń przecież nie zawsze jest "najlepszy". Proszę nam wierzyć w każdym razie że nie leżało w naszej intencji wtrącanie sie do tego jak bardzo, komu i do czego przemawia muzyka jazzowa.

J. R. Kraków. Wynik konkursu rysunkowego, a jakże bardzo wyniki niepomyślnie. Czy dziś trzeba koniecznie robić oko na łydce w trójkacie, żeby uznane było za człowieka a wykonawca za artyzm. Mając taki piękny obraz, subtelny, mily dla oka z odczuciem wywodów inteligentnych dziadka do Anny jak to rozumiał p. Jachimczak, umieścić go na drugim miejscu, to już doprawdy świństwo. natomiast rysunek pierwszy, starego dziada kwalifikującego się pod kościół z wyrazem dorównującym najprostszego chłopa, to przecież i estetyka i cała postać okropna. Nie znam pana z drugiej nagrody, lecz jest człowiekiem, sądzę z oceny rysunku. A ma tylko nagrode drugą. A dlaczego. Dlatego że jakas faworytka protegowana kobieta musiała mieć poparcie w Jury. Jury powie pewno oryginalność techniki, ale ja nie moge jej znaleźć, jak też wielu znawców mych znajomych. Możeby ktoś z Jury spróbował trzymać za rekę tak wysoko jak na tvsunku. Wrażliwa kreska, to dajmy epokój z tą kreską, taka też jest u Marii Swinarskiego, artysty, którego mój pięcioletni syn potrafi nasladować. Brak estetyki Pierwszą nagrodę powinien był otrzymać P. Jachimczak.

Pani subtelna i fachowa krytyka sprawiła nam nie mało radości, są dzimy, że ucieszy też naszych czytelników oraz "pana drugą nagrodę". Doceniamy jędrność literackiego sty lu pani, nie możemy tylko odżałować, że razem z wieloma znawcami-znajo. mymi nie wykonała Pani również ry. sunku konkursowego, nie wyobraża my sobie bowiem, aby ktokolwiek potrafil lepiej oddać inteligentne wy wody dziadka do Anny. Musimy natomiast i to stanowczo oczyścić się na tychmiast z raczej bezpodstawnego zarzutu Pani co do bezstronności Jury. Oświadczamy ntniejszym, że nikl z zespołu naszej redakcji nie tylko nie protegował panny Knosałównej ale nawet nigdy w życiu nie trzymał jej za rękę, ani tak wysoko jak po rysunku, ani wca.e.

Redakcja ma w zapa= sie bardzo ograniczoną ilość pięknie opraw= nych w granatowe płót= no roczników "Głosu Anglii" (1948 r.)

Cena jednego rocznika 4.000 zł.

Wysyłamy za pobraniem pocztowym

English without Tears

Lekcja sto dziewięćdziesiąta dziewiąta

THE RIGHT TENSE - VI

All transmiss' ans Monday, 14th March THIS is amother lesson about the future. Last week we spoke about the we of the Present Continuous temme future time, as in these exam-

What are you doing on Sunday? I am paying a visit to my brother. Am paying, Present Continuous

We also gave some examples of the use of shall and will. For instan-

I don't know yet If the weather is fine, I shall perhaps go for a coun-

Shall. Shall after the little word if.

Shall and will are used for future time when we are talking about things which we cannot control. If the weather is fine on Sunday, I shall go for a country walk.

We cannot control the weather, can

Listen to some more examples.

On which day of the week was January the first this year? It was on a Saturday

On which day of the week will it he next year? Next year it will be on a Sunday.

How old is your father? He is sixty-nine. When will he be seventy? He will be seventy in August.

January the first will be on a Sum-

day next year. Your father will be seventy in August. We cannot contro' the weather. We

cannot control the calendar. We cannot control our age. So in these three cares we use shall and will, not the Present Continuous tense.

We may use the Present Continuous tenne when we speak about plans we have made, plans we feel sure will be campled out. For example:

Are broadcasting That is something planned.

When the plans depend on someting outside ourselves, we are shall and will when we talk about them.

Listen to some more examples:

It's raining, isn't it? Yes, it is. If the rain does not stop before evening, we shall get wet on the way home.

We shall get wet. That, again, is cometing that depends un what is outside ourselves. We shall get wet if

the rain does not stop

And if we get very wet, we shall perhaps catch cold. We shall perhaps caich coid. Again, something we do not plan to do.

If we do not look carefully before we cross the street, we shall be knoc.

ked down by a motor car.
And that is certainly something we do not plan or want to du!

There are many things to learn about the words shall and will. Shall and will are not always used when We epeak about future time.

The examples in this learn tell you when you can use shall and will. Uce shall and will for pure fuure: things in the future which we cannot control, things with which our intentions ere not concerned.

For instance: the weather, the calendar, our age.

Use shall and will when future heppenings depend on what is outside

When there is that little word if:

If the rain does not stop, we shall get wet If we get very wet, we chall perhaps catch cold.

Now here is a short exercise for You, listeners. Please for shore gentences:

WŁAŚCIWY CZAS - VI

Oto następna lekcja dotycząca czasu przyszłego. W ostatnim tygodniu mówiliśmy o użyciu czasu teraźniejszego ciąglego dla czynności w czasie przyszłym, jak w tych przykładach:

Co nobisz w niedziele? Składam wizytę memu bratu.

Składam wizytę. Czas teraźniejszy

Daliśmy również killka przykładów użycia shall i will. Na przykład:

Nie wiem jeszcze. Jeśli pogoda będz e piękna pójdę (I shall go) może na epacer na wieś.

Shall; shall po malym słówku il

Shall i will używa się dla wyraże-nia czasu przyszłego, kiedy mówimy o zeczach, na którymi nie mamy władzy. Jeśli pogoda w niedzielę będzie piękna pójdę (I shall go) na spacer

Czy możemy panować nad pogodą?

Posłuchajcie kilku przykładów wię-

Którego dnia tygodnia wypadł w tym roku 1-szy stycznia? To było w sobotę.

Którego dinia tygodnia wypadnie on

w przyszłym roku? W przyszłym roku wypadnie on w niedzielę.

Ile lat ma twój ojciec? Ma lat 69. Kiedy skończy 70 lat.

W sierpniu skończy 70 lat. Pierwczego stycznia w przyszłym

roku wypadnie w niedzielę. Twój ojciec skończy w sierpniu 70 lat. Nie możemy panować nad pogodą.

Nie możemy mieć władzy nad kalendarzem. Nie możemy m'eć władzy mad naszym wiekiem. Tak więc w tych tuzech wypadkach używamy shall i will, a nie czasu teraźniejszego cią-

Możemy użyć czasu teraźniejszego ciąglego, kiedy mówimy o planach które poczyniliśmy, o planach co do których jesteśmy pewni, że zostaną przeprowadzone. Na przykład:

Nadajemy przez nadio. To jest coś zaplanowanego.

Kiedy plany zależą od czegoś, co jest poza nemi (na co nje memy wplywu) używamy shall i will, kiedy o nich mowimy. Posłuchajcie kilku przykładów wie-

Deszcz pada, czyż nie? Tak jest. Jeśli deszcz nie przestanie padać przed wieczonem, zmokniemy (we shall get wet) w drodze od domu.

Zmokniemy; to znowu jest czymś, co zależy od czegoś poza nami. Zmok niemy, jeśli deszcz nie przestanie padać.

A jeśli bardzo zmokniemy, może się zaziębimy (we shall catch cold). Może się zaziębimy. Znowu coś, czego nie zamierzaliśmy zrobić.

Jeśli nie rozejrzymy się uważnie przed przejściem ulicy zostaniemy przewróceni przez samochód.

A to z pewnośc a jest czymś, czego nie zamierzamy, ani nie chcemy uczy.

Wiele jest rzeczy do nauczenia się o słowach shall i will. Nie zawsze używa się shall i will, mówiąc o czasie przyszłym.

Przykłady w tej lekcji mówią wam, kiedy możecie użyć shall i will. U-żywajo e shall i will dla wyrażenia czasu przyszlego zwykłego: rzeczy, mających się zdarzyć w przyszłości, na które my nie możemy mieć wpływu, rzeczy z którymi nasze zamiary

nie cą zwieczne. Na przykład: pogoda, kalendarz, nasz wiek.

Używajcie shall i will kiedy przyszie zdarzenia zależą od czegoś, or jest poza wami.

Kiedy używa się owego małego słówka i!:

Jeśli (it) deszcz nie przestanie padać, zmokniemy Jeśli bardzo zmokn emy może się zaziębimy.

A teraz, oto krótkie ćwiczenie dla wer słuchacze. Skończcie proszę te

Ćwiczenie podajemy po angielsku.

UWAGA. Właściwa odpowiedź na to ćwiczenie będzie podana w audycji.

Exercise

- 1. Today is Monday the fourteenth of March. Next Monday...
- 2. We broadcast an linglish by Radio programme every day. So it you listen at the same time tomorrow
- you...
  3. Mr. Green was forty years old last
- May Next May he.. 4. I have two eggs in my hand. If I

drop them they ..

NOTE: The correct answers to this exercise will be given in the actual broadcast.

Lekcja dwusetna

GRANDFATHER'S MEETING

All transmissions Tuesday, 15th March GRANDFATHER: Ann! Ann!

ANN: Coming, Grandfather. G'FATHER: Have you seen the notice of that meeting I am supposed to be going to this afternoon?

ANN: Is it this afternoon, Grandfather? Are you sure?

G'FATHER: Quite sure. But I can't remember whether it starts at two thirty or at three o'clock. If only you could find that notice should know.

ANN: Well, if it's at two thirty you'd better start, Grandfather. It's twen-

G'FATHER: How can I stant without the notice, Ann? I do wish you

ANN: Isn't it on the mantelpiece, Grandfather? ! think I saw it there when I was dusting this morning.

G'FATHER: Well, it isn't there now. What did you do with !! when you had finished dusting the mantel-

ANN:I put it back where I found it, Grandfather.

G'FATHER: Well, where is it now? ANN: I don't know, Grandfather.

Have you looked in your pockets? G'FATHER: Of course I ve looked in my pockets, Ann. But I'll look agaim No... it's not in either of my side pockets. Nor in my breast

ANN: What about inside pocket? G'FATHER: No, it's not there either. ANN: What's that in your hand?

G'FATHER: This? Oh, it's only an old letter.

ANN: Have you tried your trouser pockets?

G'FATHER: Don't be sil'.y, Ann: I wouldn't put a thing like that in my trouser pockets ANN: Well now, Grandfather. I think

you'd better start out without knowing what time the meeting begins you may be very late. G'FATHER: Or very early! There's

nothing I hate so much as being too early. And then, you know, I'd made up my mind to speak at the meeting. But until I look at the notice again I can't remember what it was I wanted to talk about.

ANN: Oh dear, we simply must find it then. Perhaps It's in the writingdesk. No... it's not in any of the pigeon-holes. Shall I look in al the drawers? It will take me a long time They're so full.

G'FATHER: I think we'l better try all the drawers, Ann.

ANN: Oh, what's this in the wastepaper basket, Grandfather?

G'FATHER: Oh, it's only an old letter I threw away a few minutes ago.

ANN: Why, it's your notice, Grandfather You threw it into, the wastepaper baket by in!stake.

GFATHER: What time does it say the meeting starts, Ann?

ANN: Two thirty -

G'FATHER: In that case I shall have

ANN: No, you won't, Grandfather! You've get twenty four bours. The meeting si't till tomorie!

ZEBRANIE DZIADKA

DZIADEK: Anmo, Anmo! ANNA: Już idę, dziadku.

DZIADEK: Czy widziałaś zawiadomienie o tym zebianiu, na które wybierałem się iść dziś po połud

ANNA: Czy to dziś po południu, dziadku? Czy jesteś pewien?

DZIADEK: Zupelnie pewien. Ale nie mogę sobie przypomnieć, czy zaczyna się ono o 21/2, czy o 3-ciej go dzinie. Gdybyć tylko mogła znależć to zawiadomienie, wiedzielibyśmy od nazni.

ANNA: Jeśli omo jest o 21/2, powinieneś wyruszyć dziadku. Minęło teraz 20 minut po drugiej.

DZIADEK: Jakze mogę wyjść bez zawiadom enia, Anno? Chciałbym a byś je znalazła.

ANNA: Czy nie leży ono na półce nad kominkiem, dziadku? Zdaje się, że widziałam je tam, kiedy wycierałam kurze dziś rano.

DZIADEK. Ale nie ma go tam teraz. Coś z nim zrobiła, kiedy skończy łaś wycienać kurze z półki?

ANNA: Położyłam je z powrotem tam, gdzie je znalazłam, dziadku.

DZIADEK: Więc gdzież jest teraz? ANNA: Nie wiem dziadku Czy 600kaleś w swoich kieszeniach?

DZIADEK: Oczywiście, że szukałem w moich kieszeniach, Anno. Ale zobaczę jeszcze raz, Nie... nie ma go w żadnej z moich bocznych kiesze ni. Ani w górnej kieszonce.

ANN: A co z kieszenią wewnętrzną? DZIADEK: Nie, nie ma go tam także. ANNA: Co to jest to, co trzymasz w reku?

DZIADEK: To, oh to jest tylko stary

ANNA: Czy szukałeś w kieszeniach spodni?

DZIADEK: Nie bądź niemądra, Anno: Nie włożyłbym takiej rzeczy do kieszeni od spodni

ANNA: Dobrze zarem, dziadku, sądzę, że pow nieneś wybrać się nie zna ac godziny rozpoczęcia pos'edzenia; inaczej bardzo się spóźnisz DZIADEK: Lub przyjdę znacznie za

wcześnie. Niczego tak niecierpię, jak przyjść za wcześnie. A poza tym, w'esz, zdecydowałem się prze marwiać na zebraniu. Ale dopóki nie spojrzę na zawiadomienie, nie przypomnę sob e co to było o czym chc'alem mówić.

ANNA: A jej, musimy to znaleźć w takim razie. Może jest w biurku. Nie., nie ma w żadnej z małych przegródek. Czy mam poszukać we wszystkich szufladach? Zabierze mi to dużo czasu. Tikie są pełne.

DZIADEK: Sądze, że lepiej byłoby. odybyśmy przeszukali, wszystkie szuflady, Anno.

ANNA: Oh, cóż to jest tam w koszu, dziadku?

DZIADEK: Oh, to jest tviko stary list, który wyrzuciłem kilka minut te-

ANNA: Ależ to jest twoje zawiadomienie, dziadku. Wrzuciłeś je przez pomyłkę do kosza.

DZIADEK: O której godzinie zaczyna się posiedzenie według niego?

ANNA: Druga trzydzieści.

DZIADEK: W takim razie muszę się spieszyć.

ANNA: Nie, nie potrzebujesz, dziad ku. Masz 24 godzin czasu. Posiedzenie jest dopiero jutro!

Wielką korzyść przyniesie uczącym się po angielsku słuchanie lekcji, nada= wanych przez radio brytyjskie codziennie w godzinach:

06.15-06 30 na fali: 267, 41,32; 31 50; 25 30 m.

06 45-07 00 na fall. 1796 456. 49.59; 41.21 m. 08.45-09.00 na fali: 1796; 456; 267, 49.59, 41.21; 31.50; 31.17; 25,30 m.

12,30-12 45 na fali: 31.50; 30,36; 25,30; 19,61; 19,42 m. 13.30--13 45 na fali 456 m

16 45-17 00 na fali: 30.96 19.61 m. 17.45--18 00 na fali: 267; 41 32, 31,50; 25.30; 19,42 m

20.30-20 45 na fali: 30,96: 19.61 m.

21 30-21 45 na fali: 30,96; 19,61 m. 22 15-22.30 na fali: 456; 49,59; 40 98; 31.17 m. Streszczenie wiadomości, dyktowane powoli dla uczących

12 15-12 30 na fali: 31.50; 30.96; 25.30, 19,61; 19,42 m.

13 15-13.30 na fali. 1795; 456; 767 m. 19.00—19.15 ma fali: 456 m, 40.98.

Auglisty

Idioms with "for"

To ack for a thing.

He is not for us (on our side). It is not for me to give an opinion (-- it is not my duty to give an opi-

He set out for home, he left for Cairo (unbending to go to Cairo).

For ever.

We have enough food for a year

I am going to Alexandria for a week (intending to stay a week).

He spoke for several minutes. I exchanged my house for a piece of land.

Respect reverence regard etc. for. I am corry for what I have done. Remarkable, famous, noted for.

Właściwe słowo na właściwym miejscu To cut - this word means to divide

with a knife or other sharp instrument as: I cut the cloth into two pieces with

a pair of sciesors. To cut off - means to sever a

part of anything by cutting as: It is necessary to cut off the dead branches from the trees (or to cut the dead branches off the trees).

To cut down - means to fell, or cause to fall by cutting, as: The woodcutters cut down the tre-es. In speaking of corn use to cut as: They cut the corn at the end of

summer. To cut up - means to cut into small pieces. To denote dividing otherwise than with cutting instrument, use such ex-

prensions as - to tear. Ex. My coat

is torn. The above expressions may have figurative uses, as:

The besiegers out off all supplies from the town. The army found its communications cut The department are trying to cut down expenses. Distinguish such phrases as:

I cut my finger, and I cut off my

Character - cannot be used in the plural in the same serce as in the singular. In the plural (characters) it means printed or written letters of the alphabet.

Ex There are many characters in the Chinese alphabet. This title is written in Old English character

In the plural it also denotes the personages in a novel or play.

Curiosity

This word has both a subjective and an objective meaning, It denotes either: 1) the desire to know or 2) the thing about which we desire to know, something remarkable or peculiar. The some applies to the adjective curious. Ex. I was filled with curiosity to hear the cause of this curious phenomenon. The Museum contains many curiosities. Monkeys are very curious animals.

Ponizej podajemy szereg idiomatycznych wyrażeń, w których użyto nazw poszczególnych części gardero-1) To cap anything — To improve upon. No matter how good a story

might have been he was sure to cap 2) To set her cap at - to pay amorous attention to. I am sure that

Marta has set cap at Bill. 3) To throw her cap over a windmill - to be guilty of indescretion. Since he jilted her she has thrown her cap over a windmill and is les

ding a very gay life now 4) If the cap fits — If the charge is just admit it Do you mean that I am a liar? If the cap fits wear it. the cloth - the clergy. We should

A turn-coat — A person who changes his opinions. My young daughter is a turn-coat. Last year she was Oxford.

show proper respect towards

This year she is Cambridge. to trail your coat - to look for

trouble to wish to fight.

He is a bad-tempered fellow: he is always trailing his coat.
to cut your coat according to your

cloth - to keep within one's means. We all have to learn the difficult lesson of cutting our coat according to our cloth.

Exlamations

Get along! - Move along! Nonsensel Get up! - Rise! Get out! - Go away!

Get out! - You don't mean it! Get on! — Move!
Get in! — Enter!

Get off! - Ga away!

miesięcy zimowych jest ona jednym z najpopularniejszych sportów.

się do Europy z Płn. Ameryki wraz

z rozwojem organizacji znanej pod

nazwą YMCA. Dopiero jednak w czasie ostatnich miesięcy I woj-

ny światowej gra zdobyła sobie du-żą popularność na gruncie europej-skim. W Anglii zasługę spopulary-zowania "kosza" przypisać należy

Stopniowo koszykówka przyjęła się w Londynie i w innych wię-kszych miastach. Następnie w r 1936 został utworzony Angielski A-matorski Związek Piłki Koszykowej,

w którego skład weszło wówczas jedynie 7 drużyn. W ciągu 1939 r. gre w kosza uprawiało już 5.000 csób we wszystkich okręgach

Niestety II wojna światowa przerwała budowę odpowiednich ośrodków, mających służyć do uprawia-

ningową dla załóg samolotow, po-nieważ rozwija wspólpracę między okiem a ręką. Zaczęto więc organi-zować kursy instruktorskie i sę-

dziowskie. a każdy instruktor ćwiczeń cielesnych, szkolący się w ośrodkach treningowych armii, musiał nauczyć się grv w koszykówkę. Gra ta więc rozpowszechniła się wkrótce w całej arm.i i marynarce, gdzie zaczęto ją uważać za bardzo poważny rodzaj sportu. Rozgrywane wówczas w Anglii mecze między jednostkami wojskowymi angielski-mi a amerykańskimi podniosły w znacznym stopniu poziom gry. Oddz ały polskie przebywające w W Brytanii posiadały również dosko-

W późniejszym okresie wojny ministerstwo zdrowia zrozumiało wiel-

ką wartość jaką przedstawia upra-wianie koszykówki dla żołnierzy powracających do zdrowia po wy-leczoru się z ran. otrzymanych w walkach. W czasie długich dni

rekonwalescencji pacjenci nabierali

szybko sił i zdrow a dzięki godzi-

nały zespół koszykarzy.

nia koszykówki na większą Mimo to gra ta rozpowszechniła się ogromnie w jednostkach sił zbrojnych. Wśród Kanadyjczyków, służących w lotnictwie, koszykówka miała naturalnie ogromne wzięcie. Władze szybko zorientowały się, że gra ta stanowi świetną metodę tre-

wojskom amerykańskim.

Już w 1892 r. koszykówkę w jej prymitywnej formie uprawiano w W. Brytanii. Gra ta przedostała

BERNARD MC ELWAINE

Koszykówka w W. Brytanii

Z dniem 1 stycznia 1949 r. wprowadzono nowe reguły gry w koszykówkę Czynią one koszykówkę jeszcze szybszą grą niż dotychczas. Jedna z wprowadzonych zasad polega na rozzerzeniu pole kornecz. lega na rozszerzeniu pola karnego, które zwiększono dwukrotnie. Poza tym ustalono, że żadnemu graczowi nie wolno pozostawać na tym polu dłużej niż 3 sekundy. Odtąd żaden

lazł się w pierwszej ósemce. Na ósmym miejscu uplasowała się Korea

Korea
Koszykówka zdobyła sobie jednak
wielką popularność w W Brytanii —
tak iż można się spodziewać, że
drużyna brytyjska
z lepszych miejsc na najbliższej
olimpiadzie, która odbędzie się w
Helsinkach w 1952 r. Koszykówkę

Scena z zawodów na stadionie w Wembley

wielkim wzrostem obdarzony zawodnik nie będzie już mógł oczekiwać pod koszem na sposobność strzałową. Wyeliminowano tym samym stosowaną powszechnie pod-czas meczów praktykę ustawiania doskonalego strzelca Jod koszem przeciwnika. Teraz każdy gracz będzie musiał znajdować się w ciąglym ruchu.

Potrzeba wprowadzenia zmian w regulach "kosza" w odniesien"u do pola karnego stała się zupełnie jasna jeszcze przed ostatnią olimpiadą. Oto np. w drużynie USA jeden z graczy, Bob Kurland, mający 2.13 m wzrostu, mogł sobie stać spokojnie na polu karnym, a po otrzymaniu piłki z łatwością "wkładać" ie do kosza dać" ja do kosza.

Jak więc oczekiwano zespół USA zdobył złoty medal olimpijski w tur-nieju koszykówki. Niespodzianką było drugie m ejsce Francji i trze-cie Brazylii. W r. 1936 na drugim miejscu uplasowały się kolejno Kanada i Meksyk. Czwartą była Polska W. Brytania nie zgłosiła reprezentacji. Podczas ostatnich rozgrywek olimo jskich 4, 5 i 6 miejsca zajely kolejno — Mełsyk. Urugwaj i Chile. 7 była Czechosłowacja jedyny zespół europejski, który zna-

TABELA LIGOWA

(wyniki do soboty 5 ma:ca włącznie)

Klub	llose	wygr.	remis	przegr,	
Portamouth	30	17	8	5	-
New carette U.	30	15	9	6	
Arsenal	31	14	8	9	
Derhy County	29 .	14 .	. 8	7	
Manchester U.	28	13	9	6	0
Manchester City	31	12	11	8	- 1
Charlton Athl.	31	12	10	9	[
Stoke City	30	13	7	10	
Wolverhampton	29	12	7	10	
Bolton Wanderers	30	12	6	12	1
Birmingham	31	9	11	11	
Rurnley	31	10	9	12	
Biackpool	31		11	11 -	
Liverpool	29	8	12	9	
Sunderland	30	9	10	11	
Everton	31	11	6	14	
Chelsea	30	9	0	12	
Aston Villa	30	10	4	16	
Shaffield U.	30	8	7	15	
P.eston	31	7	8	16	
Middlesborough	30	7	8	15	
Huddarsfield	29	7	8	14	

wymyślił Kanadyjczyk, dr James Naismith, jeszcze jako student na jednym z uniwersytetów USA. Pragnał on wprowadzić grę, która utrzy-małaby studentów w kondycji i w ciągłym treningu w okcesie zimo-wym. Orac wał więc własne zasady gry. Najtrudniej jednak poszło mu wynalezienie odpowiedniej metody zdobywania punktów. Gdy spróbo-

nom spędzonym na grze w koszy-kówkę. Gra ta cieszyła się szczególwielką popularnością wśród

Z zawodów koszykowych na Olimpiadzie

wał zastosować w grze bramki używane w hokeju - punkty zdobyte urastały do ogromnie dużych cyfr. To było niewygodne. W końcu więc postanowił ustawić bramki na balkonie, który otaczał sale gimnastyczną. Poprosił więc woźnego o przybicie na balkonie dwóch skrzynek Zamiast skrzynek woźny wynalazł dwa kosze na odpadki. Balkon znajdował się na wysokości 3 m od podłogi – tę wysokość kosza stosuje się dotychczas, tylko dziś już stalowe pierścienie i siatki zastąpiły zwy-

czajne kosze.

Koszykówka szybko rozpowszechniła się po całej Ameryce Dziś uczęszcza tam na jej mecze 90 mil. widzów roczn'e. Gra się w kosza na każdym uniwersytecie, w każdym gimnazium i szkole — jak i w nie-zliczonych klubach i fabrykach. Natura¹n⁴e gra rozszerzyla się i w Kanadzie, gdzie podczas mroźnych

żołnierzy lotnictwa, którzy musieli się poddawać licznym operacjom, aby wyleczyć rany, pochodzące pochodzące z oparzenia i innych obrażeń.

Zolnierzem innych jednostek koszykówka również pomogła w powrocie do zdrowia, zwłaszcza tym, którzy potrzebowali wzmienien a mięśni bark i stosu pacierzowego.

Po wojnie ministerstwo zdrowia przejęło ośrodki ozdrowieńcze, zaś gra, która tak wiele zdziałała dla żolnierzy, została wykorzystana do wzmocnienia w okresie rekonwalescencji sił górników. robotników przemysłu itd. Obecnie w uzdrowiskach, utrzymanych przez mini-sterstwo zdrowia, koszykówka figuruje na liście gier i czynności przyśpieszających powrót do sił.

W okresie powojennym koszykówka zawojowała i inną dziedzinę życia. Federacja Klubów Młodzieżowych i szereg organizacji. znajdu-

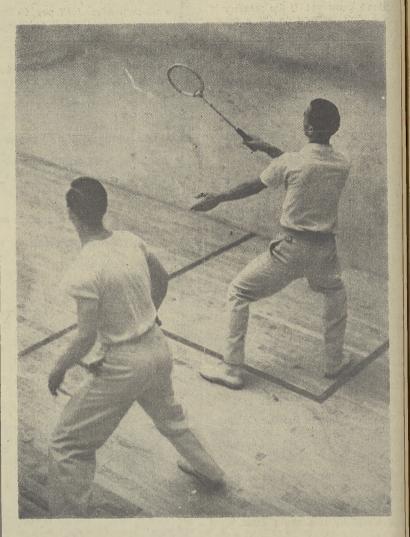
jących się pod opieką rządu, wpro wadz.ło do swego programu gie i zabaw — koszykówkę. Popiera te grę również i Centralna Rada Wychowania Fizycznego. Ponieważ koszykówkę powinno się rozpowszechniać wśród dzieci uczęszczających

do szkół wielki ośrodek szkolenia

do szkół wielki ośrodek szkoleni, nauczycieli ginnastyki tzw. Lough, borough College, wciągnął tegrę nalistę wykładanych przedmiotów.

Chociaż W. Brytania. realizując swój wielki plan budowy domów mieszkalnych, nie może poświęcić specjalnej uwagi sprawie budowy ośrodków gry w koszykówkę, wykorzystuje się wszelkie możliwości tworzenia tego typu ośrodków prowizorycznych. Sale rekreacyjne w abrykach stolówkach i świetlicach abrykach stolówkach i świetliad można szybko przekszta¹cić poisko do koszykówki. i tak si właśnie czyni.

Squash Rackets

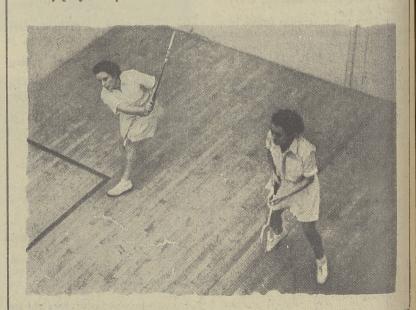
Popularną grą o zasadach nieco zbliżonych do tenisa jest tzw, "Squash rackets". Używa się do niej specjalnych rakiet i m'ękkich piłek gumowych. Kort o wymiarach 105×7 musi być otoczony 4 ściankami. Przednia ma 5 m wysokości, tylna 233 m, a boczne łączą je. opadając ukośnie. U dolu przedniej ściany znajduje się drewniana tablica o wysokości ½ m. Jeden z dwóch graczy (stojących obok siebie, jak to widać na zdjęciach) serwuje. Piłka może się odbić albo o ziemię albo o którąkolwiek ze ścian, musi jednak trafić w tablicę, zna dującą się na przedniej ścianie. Odbitą od tablicy piłkę chwyta na rakietę drugi gracz i odbija ją ponownie itd. Punkty zdobywa się tylko za piłki nieodbite przez przeciwnika po serwie. Jeżeli serwujący nie odbije piłki w toku gry, albo po swym serwie, traci serw na korzyść przeciwnika.

Grę "squash rackets" uprawia się nie tylko w W. Brytanii, lecz także i w Australii, Nowej Zelandii, Płd. Afryce, a także i w U.S.A. Mistrzem Wysp Brytyjskich jest Egipcjanin — Mahmoud Karim (tytuł mistrzowski zdobył na otwartym turnieju o mistrzostwo W. Bry-

Squash rackets" nie przyjęła się we wszystkich krajach Europy. Jednakże znalazła zwolenników i to entuzjastycznych w Belgii, Danii

W W. Brytanii gra ta przeniknęla nawet do szkół i zaczyna figurować na równi z innymi grami na liście ćwiczeń w ramach lekcji gimnastyki. Być może. że zdobędzie sobie ona popularność również i w in_ nych krajach Europy.

Jest łatwa i tania, nie wymaga specjalnych urządzeń, można ją uprawiać na sali i na świeżym powietrzu, — to wszystko rokuje jej dobrą przyszłość.

W. Lawce Brytyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych. — Redaguje: Komitel Redakcyjny. — Adres Redakcji: Kraków, Garncarska 14/2. — Redaktor przyjmuje od godz. 11—12.

Adres kolportażu: "Czytelnik" Kraków, Powiśle 7. Adres prenumeraty: Krakow Garncarska 14/2. — Prenumerata miesięczna przez urzędy pocztowe 62 zł. Państwowe Krakowskie Zakłady Graficzne, Kraków, Wielopole 1.